

ฐานกริยา จัดหมวดหมู่ตามความหมาย

ธาตุลงปัจจัยเป็นฐาน (base) สำหรับลงวิภัตติประกอบเป็นกริยา

• PaliDict ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ •

ดู ฐานกริยา เรียงลำดับตามธาตุ

ยื่น ตั้ง.....๓	ทิ้ง สละ ละ เว้น.....๑๘	อยู่ อาศัย.....๒๙
เดิน ไป/มา ถึง.....๓	ส่งไป.....๑๙	ฉาบ ทา เปื้อน ย้อม.....๓๐
เข้า ออก.....๖	รวม รวบรวม.....๑๙	เผา ไหม้ ต้ม หุง สุก.....๓๐
นั่ง นอน.....๖	ขอ๑๙	ชำระ กวาด ล้าง อาบ.....๓๐
หลับ ตื่น.....๖	ให้ ได้ ลัก.....๑๙	เชือกถือ เลื่อมใส ผ่องใส เศร้าหมอง ชุ่นมัว.....๓๑
ดื่ม กิน.....๗	จับ รับ ถือ.....๒๐	รักษา คุ้มครอง เลี้ยง.....๓๑
หิว อิ่ม.....๘	อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ.....๒๑	ชนะ แพ้.....๓๒
ทำ สร้าง.....๘	ใส่เข้า เก็บ ถอน เอาออก.....๒๑	เล่น.....๓๒
ประพฤติ.....๘	ตั้ง ลาก ถุด ยก.....๒๑	แสวงหา.....๓๒
พูด บอก กล่าว.....๙	เหยียบ ทบ ตี ฆ่า ทำร้าย เบียดเบียน.....๒๑	อาจ สามารถ กล้า กลัว.....๓๒
เรียก เชิญ นิมนต์.....๑๐	ตัด เจาะ ทำลาย แดก เลื่อม.....๒๒	ซื้อ ขาย ตีราคา.....๓๓
ลา อำลา.....๑๑	ขุด ไถ ไส.....๒๔	ไหว สั่น.....๓๓
ชม ต่ำ.....๑๑	คด งอ.....๒๔	เป็นไป หมุนไป.....๓๓
โกรธ รัก ชอบเกลียด รังเกียจ आय.....๑๑	ครอบงำ กัดขี.....๒๔	กำหนด ระบุ.....๓๓
ร้อง ร้องไห้ หัวเราะ ร่าเริง ยินดี.....๑๒	สำเร็จ.....๒๔	สงบ สัจด์ หลีกเร้น.....๓๔
ปรารถนา, อยาก, ต้องการ เบื่อหน่าย.....๑๒	เจริญ สว่าง รุ่งเรือง มั่นคง.....๒๕	สืบทอด, พยายาม.....๓๔
คิด รู้ ระลึก นึก จำ พิจารณา สงสัย.....๑๓	กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ๒๕	อดทน.....๓๔
หลง ลืม.....๑๔	เกิด อุบัติ.....๒๖	โง่ง หลอก ลวง.....๓๔
ถาม ฟัง ได้ยิน เขียน.....๑๕	มี เป็น.....๒๖	บวช สึก.....๓๕
ดู เห็น.....๑๕	เป็น ตาย แก่.....๒๗	จับ กอด.....๓๕
แสดง.....๑๖	เกลี้ย โปรย หว่าน กระจาย.....๒๗	ป่วย ไข้.....๓๕
ปรากฏ.....๑๖	รด ราด เปียก แห้ง.....๒๗	ไอ จาม อาเจียน.....๓๕
ศึกษา เรียน.....๑๖	ห้าม ปิด กั้น บัง ปิด นุ่งห่ม.....๒๘	ปูลาด ท่วม คลุม.....๓๕
แผ่ เปล่ง.....๑๗	สำรวจ ระวัง.....๒๙	ประกอบ จัดแจง ตระเตรียม.....๓๖
ข้าม ผ่าน ขึ้น ลง ตก.....๑๗	ผูก ร้อย ตัด เย็บ.....๒๙	ถูกต้อง สมควร ขัดแย้ง ห้าม คำน.....๓๖
ลอย จม.....๑๗	ประดับ ตกแต่ง.....๒๙	อื่นๆ.....๓๖
นำไป นำมา นำออก.....๑๘	ปล่อย พัน.....๒๙	

คำแนะนำการใช้

- ฐานกิริยา ในที่นี้หมายถึง ธาตุที่ลงปัจจัยแล้ว (รวมทั้ง *อาคม อุปสัค ...*) กลายเป็น ‘ฐาน’ (base) พร้อมทั้งจะนำไปลงวิภัตติอาขยาต ทำเป็นกิริยาอาขยาตได้โดยสะดวก และฐานกิริยานี้ยังช่วยให้สังเกตและประกอบกิริยาได้ง่ายขึ้นด้วย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-ญา	นา	ปณฺญา <i>(นา>ย)</i>	รู้, ปราบกฎ [วัต. ปณฺญาติ ปณฺญาติ อช. ปณฺญาอิ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ยุ ปชานนํ

จากตารางด้านบน **ปณฺญา** เป็น ‘ฐาน’ ลง ตี วิภัตติ เป็นต้น เช่น ปณฺญาติ ปณฺญาณติ ปณฺญาอิ ปณฺญาอิสสตี

- หลังคำแปล ยังได้เพิ่มตัวอย่างกิริยาอาขยาต-กิริยาภิกตฺก์ ที่มีการแปลงรูปต่างจากฐานปกติ รวมทั้งตัวอย่างศัพท์นามกิตฺก์ด้วย
- หลังเครื่องหมาย # คือกิริยาที่ใช้ธาตุเดียวกัน แต่เปลี่ยนรูปเล็กน้อย มีความหมายเหมือนๆ กัน หรือใกล้เคียงกันบ้าง
- รูปสำเร็จกิริยาภิกตฺก์ เป็นได้ ๓ ลิงค์ เช่น ชาโต ชาตา ชาตี จะแสดงตัวอย่างเฉพาะปุงลิงค์ คือ ชาโต
- ฐานกิริยาที่ลงท้ายด้วย อา เมื่อลงวิภัตติอาขยาต หรือปัจจัยภิกตฺก์ ที่ขึ้นต้นด้วยสระ ให้ลบ อา ด้วย
- อักษรย่อ:

ธาตุ: *อกมฺม.* = อกัมมธาตุ, *สกมฺม.* = สกัมมธาตุ

วาจก: *กัต.* = กัตตุวาจก, *กัม.* = กัมมวาจก; *เหตุ. เหตุกัต.* = เหตุกัตตุวาจก; *เหตุกัม.* = เหตุกัมมวาจก

วิภัตติอาขยาต: *วัต.* = วัตตมานา, *ปญฺ.* = ปญฺจมี, *สัต.* = สัตตมี, *ปโรก.* = ปโรกขา, *หิย.* = หิยัตตนี, *อช.* = อชชัตตนี,

ภวิส. = ภวิสสันติ, *กาล.* = กาลาติปัตติ.

ปัจจัยกิริยาภิกตฺก์: *อนีย.* *อนต.* *อนีย.* *ตพ.* (ตพพ ปัจจัย) *มาน.* *อาน.* *ต.* (ต ปัจจัย) *ตุ.* (ตฺนาทิปัจจัย) (ตเว. ตฺ).

ปัจจัยนามกิตฺก์: *กฺวิ* *ณิ* *ณฺตุ* *ตุ* *รุ* *ข* *ณฺย* *อ* *อิ* *ณ* *ติ* *ยุ*

ตฺท. = ปัจจัยตฺทิต

สร้างด้วยโปรแกรม [Libreoffice \(ลิเบอ์ออฟฟิซ\)](http://Libreoffice.org) ดาวน์โหลดได้ที่เว็บ Libreoffice.org

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ยืน ตั้ง			
ฐา	อ	ฐา ติภูฐ	ตั้ง(อยู่), ยืน, หยุด, ดำรง [วัต. ฐาติ ติภูฐติ อัช. อภูฐาสี อภูฐัส (อ-) ภาวิส. ฐสสติ ต. ฐิโต #อภูฐิโต (น-) ตู. ฐตวา ตู. ฐาติ] <i>อกมม.</i> ณี กปภูฐายี ฌฎ ภูมมภูฐโก อ มคคผลภูฐ ฐมมภูฐ ภูมมภูฐ ปพพตภูฐ กปภูฐ ติ ฐิติ ฎ ฐานัน
อุ-ฐา-ห	อ	อุภูฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น. ฐา ธาตุ ลง ห อากมได้เมื่อมีอุปสรรคอยู่หน้าเท่านั้น [ปัญ. อุภูฐหิ ต. อุภูฐิโต ตู. อุภูฐาย #ต. ปภูฐาย ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ แปลว่า ตั้งก่อน, จำเดิม] ณี อุภูฐายี ตู อุภูฐาตา ฎ อุภูฐานัน
อุ-ว-ฐา-ห	อ	วภูฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น, ออก [ต. วภูฐาย] ฎ วภูฐานัน
สั-อุ-ฐา-ห	อ	สภูฐา-ฐห	ลุกขึ้นพร้อม, ตั้งขึ้นพร้อม [ต. สภูฐิโต ตู. สภูฐาย]
ปฏฺิ-อุ-ฐา-ห	อ	ปจจุภูฐา-ฐห	ลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ [ต. ปจจุภูฐาย]
อุ-ป-ฐา-ห	อ	อุปภูฐา-ฐห	ตั้งขึ้น, ปราบ, ยืนใกล้, บำรุง, อุปฐาก [วัต. อุปภูฐาเปติ เทต. ต. อุปภูฐิโต ตู. อุปติภูฐิตวา] ฌฎ อุปภูฐาโก คิลานูปภูฐาโก สงฆูปภูฐาโก ฎ อุปภูฐานัน
ปติ-ฐา-ห	อ	ปติภูฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น [ต. ปติภูฐาย] ฌฎ ปติภูฐาปโก อ ปติภูฐา
อธิ-ฐา-ห	อ	อธิภูฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น, อธิษฐาน [วัต. อธิภูฐาติ อธิภูฐิติ (แปลง อ เป็น เอ) ตู. อธิภูฐาย] ฎ อธิภูฐานัน
สั-ฐา-ห	อ	สณฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งด้วยดี, ยืนดี (ไม่ล้ม)
รูป ฌป	ฌณ ฌย	ฐูเป ฌเป	ตั้ง(ไว้), วาง, เก็บ <i>สกมม.</i> [วัต. ฐูปาเปติ เทต. (ไม่วุทธิ)]
อุ-ป-ฐูป	ฌณ ฌย	อุปฐูเป	เข้าไปตั้ง, บำรุง, อุปฐาก <i>สกมม.</i> [วัต. อุปฐูเปติ ตู. อุปฐูเปตวา]
ป-ฐูป	ฌณ ฌย	ปฐูเป	เริ่มตั้ง, ตั้งก่อน
อา-ธา	อ เอ	อาเท อาทห	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น [ต. อาหิโต]
สั-อา-ธา	อ เอ	สมาเท สมาทห	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น, ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. สมาหิโต #สุสมาหิโต] อิ สมาธิ
ป-นิ-ธา	อ	ปณิทห	ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. ปณิหิโต ตู. ปณิธาย #อุปนิธาย]
นิ-ธา	อ เอ	นิธะ นิทห	มอบให้, ผากไว้, ฝัง, ตั้ง [ต. นิหิโต] อิ นิธิ #สนุนิธิ ฎ ธาตุนิธานัน
เดิน ไป/มา ถึง			
กม	อ	กม	ก้าวไป, เดินไป [วัต. #อภิกกมติ]
กม	อ	จกม (<i>เทวภาวะ</i>)	จงกรม, ก้าวไป, เดินไป (<i>กม>กม>กม>กัม>จกม>จกม</i>) อ จกม ฎ จกมณัน
อุ-ป-สั-กม	อ	อุปสักม อุปสงกม	เข้าไปหา-พบ-ใกล้
ปฏฺิ-กม	อ	ปฏิกกม	ก้าวกลับ, กลับ [ต. ปฏิกกนโต]
นิ-ว-ตตุ	อ	นิวตต	กลับ [ต. นิวตโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อิ	อ	เอ	ไป, ถึง, เป็นไป, บรรลุ, รู้ [ต. อิโต] ณฺว สหายโก (สห-อิ-) อ สมปราโย (สฺ-ปรฺ-)
อา-อิ	อ	เอ	มา [ปัญ. เอहि เอถ] ติ อิติ
ป-อิ	อ		ละไป, ตาย [ตฺ. เปจจ]
วิ-อิ	อ		ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิโต วิโต]
อติ-อิ	อ	อจเจ-จย	เป็นไปล่วง, ล่วงไป, ก้าวล่วง [ต. อติโต ตฺ. อติจจ] อ อจจโย
อป-อิ	อ	อเป	หลีกเลี่ยง, พ้นไป, ไปปราศ [ปัญ. อเปहि ต. อเปโต]
อุ-อิ	อ	อุเป	เข้าถึง [ต. อุเปโต]
อภิ-สฺ-อิ	อ	อภิสม	ถึงพร้อมยิ่ง, บรรลุ, ได้รับ [ตฺ. อภิสมจจ] อ อภิสมโย
สฺ-อิ	อ	สม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ตฺ. สมจจ]
ปร-อิ	อ	ปเร	ไปในเบื้องหน้า, ไปข้างหน้า [ต. ปเรโต] ยุ ปรายโน
ปฏฺิ-อิ	อ		อาศัย [ตฺ. ปฏฺิจจ]
อว-อิ	อ		ลงไป, หยั่งลง [ตฺ. อเวจจ]
อนฺ-อิ	อ	อเนว	อาศัย, เป็นไปตาม [ตฺ. อนฺวาย]
อนฺ-พณฺ	อ	อนฺพณฺ	ตาม, ติดตาม
ยา	อ ย	ยา ยาย	ไป, เป็นไป; ถึง, บรรลุ อ วโย ยุ ยานํ
วย	อ	วย	ไป, ถึง, บรรลุ
เอธ	อ	เอธ	หยั่งลง, ถึง, เจริญ, ได้, ประสบ
คม	อ	คม คจณ	ไป (สฺ) <i>อกมม.</i> , ถึง (ซึ่ง) <i>สกมม.</i> [วัต. คมติ คเมติ คจณเร; คมียติ คมียติ คมียยติ คมมติ คมมเต คจณียติ คจณียเต <i>กัม.</i> หิย. คม อคา คมา อคมา อคจณา อัช. อคณฉิ (<i>เฉพาะ อัช.</i>) อคมาสิ อคมํสุ อคมาสฺ อคมหา อคมมहा คมิมห คมิมหา กาล. คจณิสส อคจณิสสา; อันต. คจณํ ตฺฟ. คนตพฺโพ ต. คโต ตฺ. คนตวา ตเว. คนตเว ตฺ. คนตฺ] กฺวิ อฺรุโค กฺชโค ตฺรุโค วิหโค นโค ณิ ปารคามิ ทุกฺชนิโรคามินิ ตฺ คมิตา คนตา รฺ ปารคู อนตคู อทศคู ณย คมโม อ สงฺคโม ณ คาม มาตฺคามิ ติ คติ ทฺคคติ สฺคติ ยุ คมนํ อฺคคมนํ ปจฺจคฺคมนํ สุริยตถกคฺคมนํ สุริยคฺคมนํ อฺรฺณคฺคมนํ อิก คมิโก
อา-คม	อ	อาคจณ	มา, กลับมา [วัต. อาคเมหิ <i>เทตฺ. (ไม่วุทธิ)</i> หิย. อจจคมา อ-อา-คม (<i>อา>อ>ย>ช>จ</i> <i>ซ้อน จ</i>) ตฺ. อาคम्म <i>และเป็นกิริยาวิเสสนะ แปลว่า เพราะอาศัย</i>] ยุ อาคมนํ
อติ-คม	อ		(เป็น)ไปล่วง [หิย. อจจคา <i>ติ>ตฺย>จจ</i> #อฺจจคา]
อธิ-คม	อ	อธิคจณ	บรรลุ, ตรัสรู้, ถึงทัพบ, ได้, ประสบ, เรียบ [วัต. อธิคเต (<i>ลป ม</i>) หิย. อชฺฌคา (<i>ลป ม</i>)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			อช. อชฺฌคา (อชฺฌ ม) ต. อชฺฌโต]
วิ-คม	อ	วิคจจ	ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิคโต]
ปฏิ-อา-คม	อ	ปจจาจจ	กลับมา [อช. ปจจาจมิ]
อป-คม	อ	อปคจจ	หลีกเลี่ยง [อช. อปคณฉิ]
อุ-คม	อ	อุคจจ	เข้าไปใกล้, เข้าถึง [ต. อุคคมม]
ส-อา-คม	อ	สมาคจจ	มาพร้อมกัน, มารวมกัน, ประชุม [ต. สมาคนตวา] อ สมาคโม
ส-นิ-ปต	อ	สนุนิปต	ประชุม
ส-นิ-สท	อ	สนุนิสท	ประชุม [ต. สนุนิสโน]
อุ-นิ-สท	อ	อุปนีสท	นั่งใกล้
ชฎ	อ	ชฎ	รวม, ประชุม
ปท	ย	ปชช	ไป, ถึง, บรรลุ, ต้อง [ต. ปตโต ต. ปตวา ตฺ. ปตตฺ] อ ปโท ณ ปาโท ติ ปตติ ยฺ ปชชนํ
ปฏิ-ปท	ย	ปฏิปชช	ไป, เดินไป, ดำเนินไป, ปฏิบัติ, ประณิบัติ [ต. ปฏิปนโน] อ ปฏิปทา ติ ปฏิปตติ ยฺ ปฏิปชชนํ
อา-ปท	ย	อาปชช	ถึง, ต้อง (อาบัติ, โทษ) [ต. อาปนโน] ติ อาปตติ #สมาปตติ ยฺ อาปชชนํ
ป-อป	อุณา	ปาปุณา	ถึง, บรรลุ, ได้รับ [วัต. ปาเปติ เหตุ. อช. ปาปุณิ #สมปาปุณิ ภาวิ. ปาเปสสติ เหตุ. ต.ปตโต; ปาปีโต เหตุกัม. ต. ปตวา ตฺ. ปตตฺ]
จร	อ	จร	เที่ยวไป [อช. อจริ อจาริ] ณฺ วนจรโก วเนจรโก ปริจารโก-ริกา อ โคจโร เอกจโร อนตลิกขจโร ณ ภิกขาจาโร ยฺ จรณํ
ธาว	อ	ธาว	วิ่ง [วัต. #อุปธาวติ สนธาวติ อภิธาวติ]
ชฺ	อ	ชว	ไปเร็ว, วิ่งไป ณ สีสชโว
ป-ชท	อ	ปกชนท	วิ่งไป, เล่นไป, ไหลไป [ต. ปกชนโต]
สร	อ	สร	เล่นไป [วัต. #สสรติ] ณ #สสาโร
อว-สร	อ	อวสร	เที่ยวไป; มาถึง; พัก, อาศัย; ประชุมลง, รวมลง [อช. อวสริ สนธิกับ ตฺ เป็น ตทวสริ/ตทวสริสุ เสมอ]
ปลาย	อ	ปลาย	หนีไป [ต. ปลาโต; ปลาปีโต เหตุกัม. ต. ปลาเปตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ป-อิ	อ	ปาย	หนีไป, หลีกไป [อช. ปายิ ปายาสิ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
เข้า ออก			
ป-วิส	อ	ปวิส	เข้าไป [วัต. ปเวเสติ เหตุ. อัช. ปาวิลี ป-อา-อ-วิส] ได้เข้าไปแล้ว ต. ปวิญฺฐู ตู. ปวิสส; ปเวเสตวา เหตุ.]
นิ-วิส	อ	นิวิส	ตั้งลง, มุ่งหมาย? [ต. นิวิญฺฐู]
นิ-กม	อ	นิกขม	ออกไป [อนต. นิกขมนโต ต. นิกขนโต ตู. นิกขมม] ณ เนกขมมํ ยุ นิกขมนํ
ป-กม	อ	ปกกม	หลีกเลี่ยง, เดินออก; ก้าวไปข้างหน้า, ตะเกียกตะกาย [อัช. ปกกมิ ปกกามิ อนต. ปกกมนโต ต. ปกกนโต] ยุ ปกกมนํ
นั่ง นอน			
นิ-สท	อ	นิสัท	นั่ง [ต. นิสินฺโน ตู. นิสชช] ณฺวฺ นิสัทโก ณฺย นิสชชา ยุ นิสัทนํ
สํ-นิ-สท	อ	สนฺนิสัท	นั่งสงบ ไม่คึกคะนอง [ต. สนฺนิสินฺโน]
อุ-นิ-สท	อ	อุปนฺนิสัท	นั่งใกล้ [ต. อุปนฺนิสินฺโน]
อาส	อ	อาส อจฺฉ	นั่ง, พัก, อยู่; เข้าไป; หวัง [วัต. อจฺฉาเปติ อจฺฉาปยติ เหตุ. อาณ. อาสีโน] ยุ อาสนํ
อุ-ป-อาส	อ	อุปาส	นั่งใกล้ ณฺวฺ อุปาสโก
ปริ-ย-อุ-ป-อาส	อ	ปิริยอุปาส	นั่งใกล้
สี	อ	เส สย	นอน [ต. สยิตวา อาณ. สยานโ] ณิ มณฺจสายี สมฺปรีวตตสายี อ อนุสโย ยุ สยนํ เสนํ
นิ-สี	อ		อาศัย [ต. นิสสิโต อาศัยแล้ว (ซึ่ง) ตู. นิสสาย] อ นิสสโย #อาสโย
อว-สี	อ	อวสสย	อาศัย, เนื่องจากอยู่ อ อวสสโย
นิ-ปท	ย	นิปชช	นอน, หมอบ [ต. นิปนฺโน] ณฺย นิปชชา
หลับ ตื่น			
สุ-ป	อ	สุ-ป	หลับ [ต. สุตโต] ยุ สุ-ปินํ สุ-ปนํ
นิ-ทา	ย	นิททาย	หลับ ตฺ นิททายิตา ยุ นิททายนํ อ นิททา
นิททา ศัพท์	อายุ	นิททาย	หลับ, ประพฤติหลับ (บาลีไวยากรณ์)
ป-พุธ	ย	ปพุชฌ	ตื่น, รู้ [ต. ปพุทฺโธ] ตฺ ปิโพเธตา เหตุ.
ชาคร	โอ	ชาโคร	ตื่น อ ชาโคร
ชคค	อ	ชคค	ตื่น
วิชี	อ ย	วิช เวช วิชช	สลัด, สั่งเวช; กลัว; หวั่นไหว ณ #สํเวโค ฌมฺมสํเวโค

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ติม กิน			
ปา	อ	ปา ปิว	ติม; รักษา; บริโภค; ให้เต็ม; ถึง [วัต. ปาเยติ เหตุ. ต. ปีโต ตู. ปีตวา; ปาเยตวา เหตุ. ตู. ปาตุํ ปิวิตุํ] ณิ มชชปายี ถนปายี ณฺว ปายโก ชีรบโก ณฺย เปยยํ อ ปาทโป กจลโป ณ โคโป ติ ปีติ ปติ ยุ ปานํ
ปา	ส	ปิवास (เทวภาวะ)	ปรารธนาจะติม, อยากรติม, กระจายน้ำ (ปา>ปาปา>ปิปา>ปิวา) [ต. ปีปาสีโต] อ ปีปาสา
ภุช	อ	ภุชช	(คน) กิน, บริโภค [ภวิส. โภกชติ อนิย . โภชนิโย ต. ภุตโต ตู. ภุตวา] ณิ โภคิ กามโภคิ ณฺว คามโภชโก ณฺย โภคโค ณ โภโค ปาฐิโภโค ติ ภุตติ ยุ โภชนํ ภุชชนํ
ภุช	ช	พุกุช (เทวภาวะ)	ปรารธนาจะกิน, อยากรกิน, หิว (ภุช>ภุช>ภุช>พุกุช>พุกุช (แปลงเพราะ ช ปัจ.))
ฆส	ฉ	ชิฆฉฉ (เทวภาวะ)	ปรารธนาจะกิน, อยากรกิน, หิว (ฆส>ฆฆส>ฉิฆส>ฉิฆส>ชิฆส>ชิฆฉ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.)) อ ชิฆฉฉา
ฆส	อ	ฆส	กิน, บริโภค ณ ฆาสํ
ภกช	เอ	ภกเช	กิน อ ภกชา
อส	อ	อส	กิน ณ อาโส ปาตราโส สายมาโส
อท	อ	อท	กิน; รักษา [ต. อนนํ - ของกิน ข้าว ฯลฯ] ณ วิฆาสาโท (วิฆาส-)
ปริ-ภุช	อ	ปริภุชช	บริโภค; กิน, ใช้สอย [ต. ปริภุตโต]
ปริ-หฺร	อ	ปริหฺร	บริโภค-ใช้สอย เป็นประจำ, บริหาร, รักษา, หลีกเลี้ยง ณ ปริหาโร
ทํส ทํส	อ	ทํส ทํส	กัด [ต. ทญฺฐุ ทญฺฐุ]
ขาท	อ	ขาท	(คน, สัตว์) กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน [อนิย. ขาทนฺนิโย] ณฺย ขชฺชํ
เข	อ	ขาย	กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน; เป็นอยู่, ปราบกฎ
อธิ-โอ-หฺร	อ	อชฺโฒหฺร	กลืน
คฺล	อ	คฺล	กิน, กลืนกิน; หล่น; เคลื่อน
คฺล	อ	คฺล	กิน, กลืนกิน
ลพ	อ	ลพ	แลบลิ้น, เลี้ยว
นิ-ลพ	ณ?	นิลลาพ	เลี้ยว, แลบลิ้น (ชีวหํ นิลลาพตวา)
ลิท	อ	ลิท เลท	เลี้ยว; สบายใจ, เพลินใจ [วัต. #นิลเลทติ อช . #ปฺลิท อนิย . เลทนฺนิย] ณฺย เลยยํ ณ เลหํ หตถนิลเลทโก ปตต/โอฏฐนิลเลทโก

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
หิว อิ่ม			
ฉา	อ	ฉา เฉ	หิว, หิวข้าว, หิวน้ำ [ต. ฉาโต]
ติส	อ	ติส	อิ่ม, เอบอิ่ม, ยินดี [ต. ติตโต]
ติป	ย	ติปป	อิ่ม, เอบอิ่ม [ต. ติตโต] ติ ติตติ
ตป	อ ฌ ฌย	ตป ตปเป-ปย	อิ่ม, เอบอิ่ม, พอใจ; แสดง
ตป	อ ย ฌ ฌย	ตป ตป ตปเป-ปย	อิ่ม, เอบอิ่ม; ร้อน, ร่ำร้อน, เผา [วัต. #สนตปติ ต. ตตโต] ณิ อาตปปี อ อาตโป ณ อาตโป อาตโป
ทำ สร้าง			
กร	โอ	โกร	ทำ [วัต. กุพพิติ กुरुติ กुरुเต; กรียติ กรียติ กรียเต กรียเต กรียติ กรียติ กรียเต กรียเต เต กัม . ปัญ . กรสสุ สัต . กร กรธ การเย กุพเพถ กुरुพเพถ หิย . อกา ออกมท, อซ์ . กริ อกริ อกาสิ อกสู ออกต อกาสิ ภวิส . กาทติ กาทิติ กาทามิ, กาล . อกริสส อนิย . กรณีย ตัพ . กา-กตตพโพ อันต . กโรนโต กร มาน . กูร์มาน อาน . กราโน ต . กโต #อกโต (น-); การโต เหตุกัม . ตุ . กตวา ตเว . กตเว ตุ . กาคู กตตุ] กวิ อนุตโก ภาติโก ณิ พรหมจารี ปุณญการี ปมตตจารี มาลาการี สาดจจการี ณจุ การโก การิกา อนตถการโก ซาลการิกา วตตปปฏิวตตการโก การาบโก ตุ กตตา ข ทุกกรโร อีสกกรโร ณย การโย อ หิตกกรโร เวยยาวจจกรโร ที่ปงกรโร ณ การโร กมมการโร กุมภการโร มาลาการโร มณิการโร สุวณณการโร อสุการโร อุกการโร สงขารโร อภิสงขารโร ปริกขารโร ปุเรกขารโร ติ วิกิติ ยุ กรณิ การณิ การาบณิ กรณิ
กร	ยิร	กยิร	ทำ [วัต. กยิรติ สัต . กยิรา เอยย>อา กยิราถ เอถ>อาถ]
วิ-อา-กร	โอ	พยากโร	ทำให้แจ้ง, พยากรณ์ [ต. พยากโต] ยุ วุยากรณ์
อาวิ-กร	โอ	อาวิกโร	ทำให้แจ้ง [ต. อาวิกตวา #สจฉิกตวา]
มาป	ฌ ฌย	มาเป-ปย	สร้าง, ก่อสร้าง, เนรมิต [#วัต. อติมาเปติ] (เป็น เหตุ. บ้าง)
ประพฤติ			
จร	อ	จร	ประพฤติ [#วัต. อจรติ ต. สุจิณโณ อัจฉิณโณ] ณย จริยา ฌมมจริยา อัจฉริโย
อธิ-อา-จร	อ	อชฉาจร	ประพฤติผิด, ล่วงเกิน, ละเมิด
อติ-กม	อ เอ	อติกกม-กม	ก้าวล่วง, ล่วงละเมิด, ล่วงเกิน, เดีนผ่าน [ต. อติกกนโต] อ อติกกโม วิติกกโม
จิร ศัพท์	อายุ	จिरาย	ประพฤติซ้ำ, ซักซ้ำ
ฐม ศัพท์	อายุ	ฐมาย	ประพฤติ(ให้เป็น)เพียงตั้งควัน, ทำตนตั้งควัน
ปพพต ศัพท์	อายุ	ปพพตาย	ประพฤติ(ให้เป็น)เพียงตั้งภูเข, ทำตนตั้งภูเขา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
สมุทท ศัพท์	อาย	สมุททาย	ประพตติ(ให้เป็น)เพียงดั่งสมุทท, ทำตนดั่งทะเล
จิจจัญญ ศัพท์	อาย	จิจจัญญาย	ประพตติเสียงดั่งจืดๆ
ปุตุต ศัพท์	อีย	ปุตุตติย	ประพตติ(ให้เป็น)เพียงดั่งบุตร, ทำตัวเหมือนลูก
พูด บอก กล่าว			
อา-จิกฺข	อ	อาจิกฺข	บอก, กล่าว, แสดง
กถ	เณ ฌย	กถ-ถย	บอก, กล่าว, แสดง, ชี้แจง, แต่ง [วัต. กถาเปติ เทตฺ. (ไม่วุทธิ) อັช. กถลสิ กถลฺลํ กถยิ กถยีสฺส] อ กถา อตถกถา อฏฺฐกถา ยฺย กถนํ
สท-กถ	เณ ฌย	สากจฺเจ-ฌย (สท>สว; ฌ>จฺจ)	เจรจา กัน, สนทนากัน, สากัจฉา อ สากจฺจนา
อห พฺรฺ	อ	พฺรฺ	บอก, กล่าว [ปโร. อาห อาหุ อหุ อັช. อาหํสฺส]
วจ	อ	วจ	บอก, กล่าว, แสดง [วัต. วุจฺจติ วุจฺจเร #ปฺวุจฺจเร (=วุจฺจนฺติ ใช้ในคาถา) กัม. หิย. อวจ อโวจ อวจํ อັช. อโวจํ อว-อโวจฺตถ อโวจฺมทา [ภวิส. วกฺขติ] มาน. วุจฺจมาโน กัม. ต. วุตฺโต] ณี ผรุสฺวาจํ ฌวฺ วาโก ตฺ วตฺตา ข ทุพฺพโจ สุวโจ ฌย วากฺยํ อติวากฺยํ วชฺชํ อ วโจ วจํ วจํ วจํ- เข้าสมาสแล้ว เอา อ เป็น อี ฌ วาจา ยฺย วจนํ
วจ	เณ ฌย	วาเจ-จย	บอก, กล่าว, แสดง
วท	อ เอ	วท วเท วชฺช วชฺเช	บอก, กล่าว, แสดง [ตฺพ. วตฺตพฺโพ ตฺ. วตฺวา ตํ. วตฺตุ] ณี ฌมฺมาวาทิ นิคฺคยฺหวาทิ มุสฺสาวาทิ ฌ วิวาทิ อานุปวาทิ
ปฐ	อ	ปฐ	บอก, กล่าว, แสดง
ภาส	อ	ภาส	บอก, กล่าว, แสดง [#อັช. อชฌภาสสิ อธิ-อ-ภาส] ณี สุภาสิตภาสํ
ภณ	อ	ภณ	บอก, กล่าว, แสดง ณี ฌมฺมาภณํ ปิยภณํ พหุภณํ
ภสฺส	เณ ฌย	ภสฺเส-สย	พูดคุย, บ่น, ต่ำ
ชป ชปฺป	อ	ชป ชปฺป	บอก, กล่าว, แสดง, กระทบ
อา-รฺจ	เณ ฌย	อาโรเจ-จย	บอก, กล่าว [อັช. อาโรเจสิ อาโรเจสฺสุ อาโรจยิ อาโรจยีสฺส]
อติ-อา-วท	อ	อจฺจาวท	กล่าวล่วงเกิน, พูดล่อลวง, พูดเกี้ยว, พูดยั่วชวน, ร้องเรียก
ทีป	เณ ฌย	ทีเป-ปย	ประกาศ, แสดง ยฺย ทีปนา ทีปนํ การแสดง คำชี้แจง
ชา	ย	ชาย	กล่าว, ประกาศ, แสดง, ชี้แจง ยฺย อพฺภกฺขานํ
อา-ชา	อ	อกฺขา	กล่าว, บอก, แสดง, ชี้แจง [วัต. อกฺขายติ กัม.] ตฺ อกฺขาตา
ปติ-ชา	อ	ปจฺจกฺขา	บอกคั้น [ตฺ. ปจฺจกฺขาย]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-กาส	อ เอ	ปกาส ปกาเส	ประกาศ, ปราบกฎ, แจ่มแจ้ง
โอ-วท	อ	โอวท	โอวาท ณ โอวาโท
ศาส	อ	ศาส	สอน, อบรม ณฺย สิสโส ติ อนุสิฏฺฐิ ยุ สาสนํ
อนฺ-ศาส	อ	อนฺศาส	ตามสอน, พรา้สอน [ต. อนุสิฏฺฐิ] ณฺว อนุศาสโก ยุ อนุสาสนํ
วิ-อา-ทร	อ	พฺยาทร	พูด, เล่า
ลป	อ	ลป	พูด ณ ลาโป
วิ-ลป	อ	วิลป	พูดคร่ำครวญ
อา-ลป	อ	อาลป	ร้องเรียก ยุ อาลปนํ
ป-ลป	อ	ปลป	พูดเพื่อเจ้อ
สํ-ลป	อ	สลลป	พูดเจรจาโต้ตอบกัน ณ สลลาโป
อป-ลป	อ	อปลป	พูดผิด
อนฺ-ลป	อ	อนฺลป	พูดมาก พูดเพื่อเจ้อ
อุ-ลป	อ	อุลลป	พูดอ้อววด
จฺท	ณ ณฺย	โจเท-ทย	โจทย์, ทักท้วง, ตักเตือน
มนฺต	ณ ณฺย	มนฺเต-ตย	ปรึกษา, พูดอย่างลับๆ [อ้ช. มนฺเตสิ มนฺเตสุ มนฺตยิ มนฺตยีสุ]
สํ-อุ-อา-ท-จฺร	อ	สมฺทาจฺร	ประพฤติด้วยดี, กล่าว, ร้องเรียก
สร	อ	สร	ออกเสียง
ขุส	อ ณ ณฺย	ขุส โฆส โฆเส-สย	ออกเสียง, ป่าวร้อง, สรรเสริญ [ต. ขุฏฺฐุ #สงขุฏฺฐุ] ณ โฆโส นิคฺโขโส ปติโฆโส ยุ โฆสนํ โฆสนา
นท	อ ณ ณฺย	นท นาเท-ทย	บันลือเสียง
คชช	อ ณ ณฺย	คชช คชเช-ชย	ร้องคำราม, ออกเสียง
เรียก เชิญ นิมนต์			
ป-กุส	อ	ปกุโกส	เรียกมา [ว้ต. ปกุโกสิตฺวา; ปกุโกสาเปตฺวา เทตฺ.]
นิ-มนฺต	ณ ณฺย	นิมนฺเต-ตย	เรียกมา, นิมนต์
อา-มนฺต	ณ ณฺย	อามนฺเต-ตย	เรียกมา
อิ-อิส	อ	อิชเมส	เชื้อเชิญ, อาราธนา
อา-ราธ	อ ย	อาราธ อารชฺฌ	เชื้อเชิญ, อาราธนา; ยินดี

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ลา อําลา			
อา-ปุจฉ	อ	อาปุจฉ	ถามโดยเอื้อเฟื้อ, ถามหา, อําลา; ขออนุญาต [ต. อาปุจฉา] อ อาปุจฉา
อป-โลก	ณ ฌย	อปโลก-กย	มองดู; บอกลา, อําลา; ขออนุญาต; ประกาศให้ทราบ [ต. อปโลกิโต]
ชม ต่า			
โถม	ณ ฌย	โถม-มย	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ
ถู	อ นา	ถว ถุณา	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ อ สนถโว ติ ถุติ
ป-สัส	อ	ปัสส	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ [ต. ปสสโถ] อ ปัสสา
วณณ	ณ ฌย	วณณ-ณย	สรรเสริญ; ขยาย, ขยายความ, พรรณนา; ทำสีขาว่าเป็นต้น; พยายาม; แสดง [#วัต. ส่วนณณติ] อ วณณ อวณณ ยุ ส่วนณณา
อา-กุส	อ	อกุโกส	ต่ำ [อัส. อกุโกจฉิ]
ปริ-ภาส	อ	ปริภาส	ต่ำ
ขุ้ส	ณ ฌย	ขุ้ส-สย	ต่ำ, บริภาษ
สป	อ ย	สป สปย สปป	ต่ำ, สบถ, สาบแช่ง ณ สาโป
ตชช	อ ณ ฌย	ตชช ตชช-ชย	ต่ำ, ชู, ช่มชู, คุกคาม [#วัต. สนตชชติ]
นิ-คห	อ ฌหา	นิกคห นิคคณหา	ชู, ช่มชู, ลงโทษ [ต. นิคคยห] ยุ นิคคหณิ
ครห	อ ณ ฌย	ครห ครห-หย	ตีเตียน, นินทา, เกลียด, ชัง ณย คารยโท
นินท	อ	นินท	ตีเตียน, นินทา อ นินทา
โกรธ รัก ชอบ เกลียด รังเกียจ อาย			
กุธ	ย	กุธม	โกรธ, เคือง [ต. กุทุโธ] ณ โกโธ ยุ โกรธโน อกุโธโน
รจ	ย ณ ฌย	รจจ โรจ-จย	ชอบ, ยินดี [ต. รุจิโต] ณิ ฌมมรุจิ
ปิย	อ	ปิย	รัก อ ปิโย
กุกุกจ ศัพท	อาย	กุกุกจาย	เกลียด, รังเกียจ, ประพฤติรังเกียจ
คูป	ฉ	ชिकุฉฉ (เทวภาวะ)	เกลียด, รังเกียจ (คูป>คูป>คูป>คูป>ชिकูป>ชिकุฉ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.))
ลชชี	อ	ลชช	อาย, ละอาย อ ลชชา
หเร	อ	หราย (เอ>อาย)	อาย, ละอาย [มาน. หรายมาโน]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ร้อง ร้องให้ หัวเราะ ร่าเริง ยินดี			
รู่	อ	รว โร	ร้อง [#วัต. วีรวติ] ณ รโว
รุษ	อ	รุษ โรห	ร้องให้, หลั่งน้ำตา [ต. รุณโน; รุณณ การ~ #อช. ปโรหิ]
เทว	อ	เทว	ร้องให้, คร่ำครวญ; เล่น [#วัต. ปริเทวติ]
กท กนท	อ เณ ฌย	กนท กนทเท-ทย	ร้องให้, คร่ำครวญ; ร้องเรียก; วุ่นวาย [#วัต. ปกนทติ]
เค	อ	คาย	ออกเสียง, ขับกล่อม, ร้องเพลง [ต. คีโต]
ส-เค	อ	สงคาย	ชำระ, สะสาง; รวบรวม, จัดสรร, ร้อยกรอง; ชักซ้อม; สวดพร้อมกัน [วัต. สงคายติ ต. สงคีโต] ติ สงคีติ ส-คิ- ยุ สงคายนานา <i>เอ>อาย)</i>
หส	อ	หส	หัวเราะ, ร่าเริง [ต. หฏฐุ #ปหฏฐุ] ณ หสพหสโก ณ หาส ปรีหาโส
ชคช	อ	ชคช	หัวเราะ, ร่าเริง
รม	อ	รม	ยินดี [อนิย. รมณีย ต. รโต #ต. อภิรมม] กวิ กุณชโร (กุณช-) อ มโนรม ณ อาราโม ติ รติ ยุ อารมณณ
มูท	อ	โมท	ยินดี [#วัต. ปโมทติ]
นนท	อ	นนท	ยินดี, อิ่มใจ [#วัต. อภินนทติ] อ อานนโท อิ นนทิ ยุ นนทนิ
ตุส	ย	ตุสส	ยินดี, เอิบอิ่ม [ต. ตุฏฐุ] ณ สนโตโส ติ สนตุฏฐิ
สาท	อ	สาท	ยินดี, สบายใจ, เพลินใจ [#วัต. อสสาทติ] ณ สาโท, อสสาท ณ สาทุ <i>หวาน อรอยไพเราะ</i>
ปรารถนา, อยาก, ต้องการ เบื่อหน่าย			
ฉนท	เณ ฌย	ฉนทเท-ทย	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ, พอใจ
กมุ	อ เณ ฌย	กาม กามเม-มย	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ ณ รมมกาม หิต กาม ติ นิกนติ
ปตถ	เณ ฌย	ปตถเถ-ถย	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ, ขอ, มุ่งหวัง [มาน. ปตถยมานโน อาน. ปตถยานโน] ยุ ปตถนา
อิส อิจฉ	อ	อิจฉ	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ [ปัญ. #อติฉฉ <i>ปรารถนาล่วง, โปรด(สัตว์)ข้างหน้า</i> ต. อิชฐุ] ณ อิจฉา อ อปปัจโจ
อาสาส	อ	อาสาส อาสิส อาสีส	หวัง, ปรารถนา
อาสิสิ	อ	อาสิส	หวัง, ปรารถนา
ปฏี-อาสิสิ	อ	ปจจาสิส	หวังเฉพาะ, ปรารถนาเฉพาะ
กช กงช	อ	กงช	หวัง, ปรารถนา, อยาก; สงสัย ... ณ ย ปาฏิกงโช
ป-วร	เณ ฌย	ปวาเร-รย	ปรารถนา, อยากได้; ปรารถนา <i>กต. เหตุ.</i>

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปัท	เณ ฌย	ปีเท-หย	ปรารถนา; กระหิ้ม? (ครีมีใจ, ภูมิใจ, อิมใจ)
ลฎ	ย	ลพฎ	โลก, ละโมบ, มั๊กมาก, อยาก [#วัต. โอลุพฎติ] ณ โลโก
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	กำหนด, ย่อม [ต. รตโต #วิริตโต <i>เพื่อหน่วย คลายกำหนด</i>] ณ ราโค รงโค #วिरาโค
สั-อา-รณช	ย	สารชช	กำหนดนัก, ย่อม [ต. สารตโต]
นิ-วิท	อ	นิพพิท	เพื่อหน่วย [ต. นิพพิทโน นิพพิทโน]

คิด รู้ ระลึก นึก จำ พิจารณา สงสัย

จินต	เณ ฌย	จินเต-ตย	คิด, รู้, นึก [อช. จินเตสิ จินเตสุ จินตยิ จินตยิสฺ] ย จินตณ
ตฤก	เณ ฌย	ตฤเก-กย	ตรึก ณ ฌมตฤโก
สร	อ	สร	ระลึก, นึก; แล่นไป [อนีย. สรณโย ต. สโต] ต สริตา; สาเรตา เหตุ. ณ วิปปฏิสาโร ติ สติ ย สรณ
ธา ธร	อ ฌ ฌย	ธร ธาเร-รย ทธา (เทวภาวะ)	ทรงไว้, ทรงจำ; รongรับ (ธาธา>ธธา>ทธา) ต ธาตุ ธาตา ณ ย #मारयेय อ วิชชาธโร วินยธโร ฌมมธโร กาสาวธโร ติปิฏกธโร ชุตินธโร ปัสกุลธโร อิทธิมยปตตจิวรธโร อุตตมรुปรธา (อิตถิ) อิ อุทธิ (อุทก-) ย สโมธาน (ส-โอ-) ธรณ
เณ	อ	เณ ฌมาย (เอ>อาย)	เพ่ง, เพ่งด้วยใจ, พิจารณา, คิด; เผา, ไหม้ เร่าร้อน, สว่าง อ อภิขณา ย ฌาน
อุ-เณ	อ	อุชฌมาย (เอ>อาย)	เพ่งโทษ, ยกโทษ(ของผู้อื่น)ขึ้นพูด, ตีเตียน, โพนทะนา
วิ-เณ	อ	วิชฌมาย (เอ>อาย)	(ไฟ) ดับ
ญา	นา	ชานา	รู้ [สัท. ชณญา ภาวิส. ชานิสฺสติ ญุสฺสติ อ นต. ชานัน ต พ. ญูตพโพ ชานิตพโพ ต . ญาโต ต . ญูตวา ชานิตวา ชานีย ชายิตวา (นา>ย) ต เว. ญาตเว ต ุ. ญาตุ ชานิตุ] ณ ญ ชานนโก #เสชชชานนโก ต ญาตา ร ฌมมณญ มตตณญ สพพณญ วรณญ วทณญ กตณญ รตตณญ ณ ย ฌเยโย ย ญาณ #ทุชชานัน ต ยย ญาตยย
วิ-ญา	นา	วิชานา	รู้แจ้ง, รู้วิเศษ [ต. วิชานิตวา] ร วิณญ ณ ย วิณญเยโย #สุวิณญเยโย ติ วิณญุตติ ย วิณญานัน วิณญาปน วิชานัน
สั-ญา	นา	สณชานา	รู้พร้อม, รู้จัก, จำได้ [ต. สณชานิตวา] อ สณญา ย สณญาณ สณชานัน
ป-ญา	นา	ปณญาย (นา>ย)	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณญยติ ปณญยติ อ ช. ปณญายิ ต . ปณญาโต] อ ปณญา ย ปชานัน
อนุ-ญา	นา	อนุชานา	อนุญาต [ต. อนุณญาโต]
อา-ญา	อ	อณญา	รู้, รู้ทั่วถึง, บรรลุ, ตรัสรู้ [วัต. อาณาเปติ เหตุ. 'ให้รู้ทั่ว' สั่ง, บังคับ อ ช. อณญาสิ ต . อาณตโต ต . อณญาย] ต ญาตา อณญาตา อ อณญ
มน	ย	มณญ	รู้, เข้าใจ, สำคัญ, คิด

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อติ-มน	ย	อติมณญ	ดูถูก, ดูหมิ่น
มน	โอ	มโน	รู้, รู้จัก, บรรลุ, ตรัสรู้ ติ มติ สारมติ
สํ-มน	โอ	สมมโน?	รู้พร้อม ... [ต. สมมโต] ติ สมมติ
วิท	อ	วิท	รู้, รู้แจ้ง [ต. เวทิตพโพ #วัต. ปฏินิเวเทติ เหตุ.] ณิ กตเวที รู โลกวินู สัพพวิท ณฺย วิชชา ยุ เวทนา
พุธ	ย	พุชฌ	รู้, ตรัสรู้, ตื่น [ต. พุโธ อาน. #อภิสมพุธาโน] ตุ พุชฌิตา ข พุรณุโพโธ อิ โพธิ ติ พุทธิ ยุ พุชฌนํ
มุน	นา	มุนา	รู้, ตรัสรู้; นิ่งอยู่ อ โมนํ อิ มุณี
อุป-ธรร	ณ ฌย	อุปธาระ-รย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
อา-วช	อ ฌ ฌย	อาวชช อาวชเช-ชย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
มาน	ส	วิ-วิมํส (เทวภาวะ)	ไตร่ตรอง ทดลอง พิจารณา ไต่สวน (มาน>มาน>มามาน>มีมาน>วิมาน>วิมํ (แปลงเพราะ ส บัจ.))
นิ-สม	ณ ฌย	นिसาเม-มย	ใคร่ครวญ, พิจารณา, แลดู, ฟัง [ต. นิสम्म]
สํ-อส	อ	สมมส (สํ>สมมา>สมม)	พิจารณาด้วยดี, พิจารณาโดยชอบ
ปฏฺิ-สํ-ชา	ย		พิจารณา [ต. ปฏิสํชา ปฏิสงขา ปฏิสงขาย]
อนฺ-วิท	อ		พิจารณา [ต. อนฺวิจจ]
กขิ กงข	อ	กงข	สงสัย; หวัง, ประารณา ... [ณฺย. ปาฏิกงโข]
สกี	อ	สงก	สงสัย; ก้าว, สะดุ้ง; ไป, ถึง, บรรลุ
สํ-สํ	อ	สํสย	สงสัย
หลง ลิม			
มุห	ย	มุยห	หลง [ต. มุหํโห มุหํโห] ณ โมโห
มุส	ย	มุสส	ลิม [ต. มุสฺสํโห #วัต. ปมุสสติ ต. ปมุสฺสํ]
มท	ย	มชช	เมา, ประมาท, เล่นเล่น [#ต. ปมตโต ต. ปมชช] ณฺย มชชํ ณ ปมาโท
มุจจ	อ	มุจจ	หลง, เป็นลม, สลบ, แน่เนิ่ง
ลุก	อ	ลูก โลก	หลง [#วัต. ปโลเกติ เหตุ. 'ให้หลง' แปลเป็น กัตตุ. ว่าหลอกล่อ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ถาม ฟัง ได้ยิน เขียน			
ปุจฉ	อ	ปุจฉ	ถาม [ต. ปุจฉฺว] อ ปุจฉา ยุ ปุจฉนั
ปณฺห	อ	ปณฺห	ถาม [#วัต. परिपण्हति]
สุ	ณฺ ณา	สุโณ สุณา	ฟัง, ได้ยิน [วัต. सुनाति सुणम; सुययति सुयति <i>กัม.</i> सावेति <i>हेतु.</i> अख. ओसोसि ओसोसु #อนุสสาเวสิ <i>हेतु.</i> ; ओसोसिदु; ओसोसि ओसोसिमहा; त्वानु. सुत्वा त्. सुโต; साविโต सवापितो <i>हेतुकัม.</i> त्. सुत्वा ตุं. โสตุ ณิ รมมสสาวี ณฺ สวาโก สวาวิกา ตุ โสตา ติ สติ ยุ สวานั รมมสวานั
ปฏฺิ-สุ	ณา	ปฏฺิสุณา	ฟังตอบ, ตอบรับ, รับฟัง, รับคำ, รับรอง [วัต. पज्जसुणाति अख. पज्जसोसि त्. पฏिसुณित्वा]
สุ	ส	สุสสุส	ปรารภนาจะฟัง, อยากรับฟัง
อว-ธา	อ	โอทฺท	ฟัง [วัต. (โสत्) ओत्तति त्. ओत्तिโต]
วิ-สท	อ	วิสท	รับคำ
ลิข	อ	ลิข	เขียน; ทำให้บาง (กลิ้ง, ขัด, ขูด)
คนฺถ	ณฺ ณย	คนฺถ-ณย	แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง
รจ	ณฺ ณย	รจ-จย	ทำ, จัดแจง, แต่ง, เรียบเรียง, รจนา
คณ	ณฺ ณย	คณ-ณย	นับ, คำนวณ
มา	อ ย ณา โอ	มา มาย มิณา มิโน	รัก, ทะนุถนอม; นับ, ชั่ง, เปรียบเทียบ [ต. นิमितติ] ตุ มาตา อ ปฏฺิมา ปติมา ณ มตฺตา ธณฺญมาโย ยุ มานั ปมาณั ปริมาณั อูปมานั
ลูป	ย	ลูปฺ	ลบ, ลบออก, ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ [ต. ลูตฺโต]
ดู เห็น			
โอ-โลก	ณฺ ณย	โอโลก-กย	มองดู, เห็น
ทิส	อ	ปสฺส	เห็น [วัต. ทิสฺสติ <i>กัม.</i> สत्. त्कखेमु <i>ऐय्याम>ऐमु</i> หिय. ओत्तส ओत्तส अख. ओत्तสสุ ओत्तสสาม (ओत्तสिमहा) ภวิส. ทกฺขติ; อนिय. ทสฺสนโย ตฺพ. त्त्त्त्त्त् त्. तिฏฺโฐ; त्. ทิสฺวา ทิสฺวาน ตุं. ทฺฏฺจึ ณิ ภยทสฺสี ปรวฺชานุปสฺสี ข ทฺททฺโส สฺทฺทฺทฺโส สฺทฺทฺโส ติ ทฺฏฺจึ ยุ ทสฺสนั อาวี ภยทสฺสาวี สพฺพทสฺสาวี
ทิส	อ	ทิสฺส	เห็น, ปรากฏ
อิกฺข	อ	อิกฺข	เห็น อ #อุปกฺขา
ปฏฺิ-สํ-จ-อิกฺข	อ	ปฏฺิสลฺลจิกฺข	เห็นพร้อมเฉพาะ, พิจารณาเห็น

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อนฺตร-ธา	อ ย	อนฺตรธาย	ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ, อันตรธานไป [ต. อนฺตรหิโต]
สํ-อว-อิภข	อ	สมเวภข	พิจารณา [วัต. #ปจฺจเวภขติ (ปติ-วิ-อิภข) ตู. สมเวภขิยาน #ปจฺจเวภขิย]
มีล	อ เณ ฌย	มีล มีเล-ลย	หลับตา [#วัต. นิมิลติ]
อุ-มีล	อ	อุมมีล	เปิดตา, ลืมตา
มิส	อ	มิส	หลับตา [#วัต. นิเมสติ นิมมสติ]
อุ-มิส	อ	อุมมิส	เปิดตา, ลืมตา
ป-สุ	อ	ปสว	ประสพ, พบ, เห็น
แสดง			
ทิส	เณ ฌย	เทเส-สย	แสดง (นามธรรม), กล่าว, สวด [ภวิส. เทเสสสติ] ณฺวฺ เทสโก ฌมฺมเทสโก ภตฺตฺวฺเทสโก มคฺคฺวฺเทสโก ยฺย เทสฺนา ฌมฺมเทสฺนา
ทิส	เณ ฌย	ทสเส-สย	แสดง (รูปธรรม) [อฺช. ทสเสสิ ทสเสสุํ ทสสยิ ทสสยีสฺสุ]
อุ-ทิส	อ เณ ฌย	อุทฺทิส อุทฺเทเส-สย	แสดงขึ้น [ปฺญ. อุทฺทิสตฺ ตู. อุทฺทิสิตฺวา อุทฺทิสฺย; อุทฺทิสฺส 'เจาะจง' ใช้เป็นกิริยาวิเศษนะ]
นิ-ทิส	อ ย	นิทฺทิส นิตฺสส	ชี้แจง, แสดง, อธิบาย; อ้าง, อ้างถึง [ต. นิตฺทิสฺสฺว นิตฺสฺสฺโต] ยฺย นิตฺสฺสนํ
อป-ทิส	อ ย	อปทิส อปทิสส	แสดงอ้าง, อ้าง, กล่าวอ้าง, ชี้แจง [ต. อปทิสิตฺวา] อ อปทิสฺโส ฌ อปทิสฺโส ยฺย อปทิสฺนํ
ปรากฏ			
วิ-สุ	อ	วิสสว	ปรากฏ, มีชื่อเสียง [ต. วิสฺสุโต]
ปาตุ-ญ	อ	ปาตุภว	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อฺช. ปาตุภวิ]
ปาตุ-ร-หุ	อ	ปาตุรโห	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อฺช. ปาตุรโหสิ]
ป-ญา	นา	ปณฺญา (นา>ย)	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณฺญายติ ปณฺญายติ อฺช. ปณฺญายิ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ยฺย ปชานนํ
ศึกษา เรียน			
ทม	เณ ฌย	ทเม-มย	ทรมาน, ฝึก [ต. ทนฺโต] ณฺวฺ หตฺถิทมฺโก กุลทมฺโก ฌย ทมฺโม อ ทมฺ
สิกฺข	อ	สิกฺข	ศึกษา อ สิกฺขา ยฺย สิกฺขนํ
อธิ-อิ	อ	อชฌาย	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาระยาย [วัต. อธิเต ไม่พบใน ไตร.]
อธิ-อิ	อ	อธฺย อธฺย อธฺย (อิ>ย)	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาระยาย [วัต. อธฺยติ อธฺยามิ อฺนต. อธฺยฺนโต มาน. อธฺยมาโน ตู. อธฺยิตฺวา]
คห	ณฺหา	คณฺหา	เรียน, เล่าเรียน [ต. #อฺคฺคณฺหิตฺวา] ยฺย #อฺคฺคณฺหํ อฺคฺคณฺหนํ
สํ-เณ	อ	สชฌาย (เอ>อาย)	สวด, สาระยาย, ท่อง อ สชฌายเ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปริ-ยต			เล่าเรียน [ต. ปริยตโต] ติ ปริยตติ
ปริ-ย-อาป	อุณา	ปริยาปุณา	เล่าเรียน [ต. ปริยาปุโต] ยุ ปริยาปุณนั
แผ่ แปลง			
ผร	อ	ผร	แผ่ไป
ตน	โอ	ตโน ตนุ	แผ่ไป
นิ-ฉร	อ	นิฉฉร	(เสียง, รัศมี) แปลงออก, (สายฟ้า) แลบ, (ลึ้น) แลบออก <i>อกम्म.</i>
นิ-ฉร	เณ ฌย	นิฉฉาเร-รย	แปลง (เสียง, รัศมี), แลบ (ลึ้น) <i>สกम्म.</i>
ข้าม ผ่าน ขึ้น ลง ตก			
ตฺร	อ	ตฺร	ข้าม, ผ่าน, กลิ้ง [ต. ตินฺณโณ] อ เวสสนุตโร
อุ-ตฺร	อ	อุตฺตฺร	ข้ามขึ้น, ข้าม, ขึ้น [ต. อุตฺตินฺณโณ]
โอ-ตฺร	อ	โอตฺร	ข้ามลง, ลง, โฉบลง [ต. โอตฺตินฺณโณ] ยุ โอตฺรณั
รฺห	อ	รฺห	ขึ้น, งอก, ขึ้น, ปราบกฎ, เกิด [ต. รฺหโห] อ สิริโรหโ ยุ โรหณั #เทโวโรหโน อภิโรหณั
อา-รฺห	อ	อารฺห-โรห	ขึ้น, งอก [ต. อารฺหโห ตฺ. อารฺหุห #วัต. อภิโรหติ]
อว-รฺห	อ	โอโรห	ลง, โน้มลง [#วัต. ปจฺโจโรหติ ตฺ. โอโรหุห]
คฺาห	อ	คฺาห	กวน, คน [ธาตุนี้ไม่มีการซ้อน ค]
อิ-โอ-คฺาหุ	อ	อิ-โอ-คฺาหุ	หยั่งลง, จมลง, โฉบลง, เข้าไป [ต. อิ-โอ-คฺาหุโห]
โอ-กม	อ	โอ-กม	ก้าวลง, หยั่งลง [ตฺ. โอ-กมม]
ปต	อ	ปต	ตก, ล้ม, (ครรภ) แท้ง [วัต. ปาเตติ ต. ปาตีโต <i>เหตุกัม.</i> #วัต. ปปติ] ณิ ปาณาติปาตี
อภิ-อุ-คฺม	อ	อภุคฺคฺม	บินขึ้น, เหาะขึ้น, (ชื่อเสียง) ฟุ้งขจรไป/โด่งดัง [<i>เฉพาะ อັช.</i> อภุคฺคฺมฉฉิ ต. อภุคฺคฺโต]
อุ-ปต	อ	อุ-ปต	กระโดดขึ้น, บินขึ้น, เหาะขึ้น ยุ อุ-ปตณั
อิ-อุ-ปต	อ	อิ-อุ-ปต	ตกลง, โฉบลง [ต. อิ-อุ-ปตโต]
ภสฺส	อ	ภสฺส	พลัดตก, พลาด, เคลื่อน, หล่น, ล้ม, หัก; รุ่งเรือง, ส่องสว่าง [ต. ภสฺสฺฐ]
ลขฺิ	อ ฌ ฌย	ลขฺ ลขฺเ-ขย	กระโดด, เหาะ, เหนิน, ลอยไป [#วัต. อุ-ลขฺฉติ]
ลอย จม			
วห	ย	วฺยห	ลอย, นำไป [ต. พาหิโต พาหโห] อ สุขาวโ (สุข-อา-) หิตาวโ ณ วาโ ยุ วหนั วาหนั
ปลฺุ	อ	ปลฺว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปลว	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
นิ-มุชช	อ	นิมุชช	จม, จมลง, ดำลง, ดำน้ำ [ต. นิมฺมุคฺโค]
ลิต	อ	ลิต	ปล่อย; ตืด, ชุ่มชื้น; หลง; หุง, ต้ม, นึ่ง; จม [วัด. โอสาทเถติ เหตุ. 'ให้จมลง' ต. สิ้นโน 'ชุ่ม'] อ กุสฺสิต (กุจฺฉิต-ลิต ลบเหลือ กุ)

นำไป นำมา นำออก

(นี่ นำคน-สัตว์; หร นำสิ่งของ ...)

นิ นี	อ	เน นย	นำไป [วัด. นียติ กม. ต. นีโต ตู. เนตวา] ญวฺ นายโก-ยิกา โลกนายโก ตู เนตา ณฺย เนยโย เวเนยโย อ นโย วินโย ตี ภาเนตติ ยฺ นยน์
อา-นึ	อ	อาเน	นำมา [ต. อานีโต]
อป-นึ	อ	อปเน	นำออก
หฺร	อ	หฺร	นำไป [วัด. หฺราเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. หโต-โฏ] ญย หารีโย ยฺ รโฆหณฺ
อภิ-หฺร	อ	อภิหฺร	นำไป [ต. อภิทโต-โฏ ตู. อภินฺหฺร]
อา-หฺร	อ	อาหฺร	นำมา [ต. อาหฺโต-โฏ] ณ อาหาโร
โอ-หฺร	อ	โอหฺร	นำลง, ปลงลง ปลงम्मและหนวด [วัด. โอหาราเปติ เหตุ. (วุทธิ)]
นึ-หฺร	อ	นึหฺร	นำออก, ขับไล่ (ใช้กับคนได้)
ป-อช	อ	ปาเช	ขับ, ต้อน, ไล่
อป-หฺร	อ	อปหฺร	นำไปทิ้ง, ฉวยเอาไป
หฺร	ส	ชิตฺส ชิตฺส (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะนำไป, อยากนำไป (หฺร>หฺร>หิหฺร>ชิตฺร>ชิตฺ/ชิตฺ)
วห วุห	อ	วห	นำไป, เจริญ, เพิ่มขึ้น [ต. วุหโ]
อา-วห	อ	อาวห	นำมา
อา-ภม	อ		นำมา [ต. อาภโต อาภโฏ]

ทิ้ง สละ ละ เว้น

ฉิป	อ	ฉิป	ทิ้ง, ขว้าง, โยน; ใอ, จาม [วัด. ฉิปาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ฉิตโต] อ จิตตฺกฺเขโป
ฉชฺท	ณฺ ณย	ฉชฺเต-ทย	ทิ้ง, ขว้างทิ้ง [ต. ฉชฺตโต] ญวฺ กจฺรจฉชฺทโก-ทิกกา
ฉุภ	อ	ฉุภ	โยนทิ้ง, นำออก, ขับไล่ [ต. ฉุภเต ฉุภโ]
จช	อ	จช	สละ, บริจาค [ต. จตโต] ณ จาโค อติปริจาโค ยฺ จชนฺ
วิ-สชช	อ	วิสสชช	สละ, แบ่งปัน; แก่/ตอบ (คำถาม) [#วัด. นิสสชชติ, อุตสชชติ] ยฺ วิสสชชนา
รห	อ ณฺ ณย	รห รหฺ-ทย	สละ, ทิ้ง

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-หา	ย	ปหิย ปหิย ปหาย	ละ, สละ, ทิ้ง, ปล่อย; เสื่อม, เลว [ต. ปหิโน ตู. ปหาย #โอหาย] ติ ขานิ #ปริหานิ
หา	อ	ขห ขหา (เทวภาวะ)	ละ, สละ, ปล่อย; เสื่อม, เลว (หาหา>ขหา>ขหา) [ต. หิตวา ชหิตวา] อ สัพพณฺชโห
อุซม	อ	อุซม	สละ, ละ, ทิ้ง
วชชี	อ เณ ฌย	วชช วชเช-ชย	เว้น, สละ, แบ่งปัน [#วัต. ปริวชเชติ] ณฺย ปพพชชา
สร	เณ ฌย	สเร-รย สาระ-รย	ตัดไป, ละ, ทิ้ง; ขยาย, พิสดาร
ป-สร	เณ ฌย	ปสาระ-รย	เหยียด (มือ, แขน)
นุท	อ	นุท	ตัดไป, ขว้าง, ทิ้ง, ขจัด, บรรเทา [#วัต. วิโนทติ ปนุทติ อปนุทติ]
ส่งไป			
เปส	เณ ฌย	เปเส-สย	ส่งไป [ต. เปสิโต]
ปท	เณ ฌย	ปาเท-หย	ส่งไป [ต. ปหิโต ตัพ. ปาเหตุพโพ]
ป-หิ	ณฺ ฌา	ปหิณ ปหิณา	ส่งไป [ต. ปหิโต]
อุ-ยฺช	เอ	อุยโยเช	ส่งไป [ต. อุยโยชิต]
รวม รวบรวม			
สํ-หฺร	อ	สํหฺร	รวบรวม, ย่อ
สํ-คห	ณฺหา	สงฺคณฺหา	สงเคราะห์, รวบรวม อ สงคโห
จิ	นา	จินา	ก่อ, สัมสม อ #สนฺนิจโย อุจฺจโย ปริจโย
ขอ			
ภิกฺข	อ	ภิกฺข	ขอ รู ภิกฺขุ อ ภิกฺขา
ยาจ	อ	ยาจ	ขอ ณฺ ยาจโก
วร	เณ ฌย	วาเร	ขอ, ต้องการ
ให้ ได้ ลัก			
ทา	อ	เท ททา (เทวภาวะ)	ให้ (ทา>ททา>ททา) [วัต. ทชชติ ทมมิ ทมม; ทียติ ทียยติ <i>กัม</i> . ลัต . ทชเชยย ทชชา ทชฺชฺ ทชฺชฺ หิย . อททา อทท อช . อททาสิ อทฺสุ ภวิส . ทสฺสติ มาน . ททมาโน ตัพ . ทาทพโพ ต . ทินโน ทตฺโต ตฺ . ทตฺวา] ณิ อทินฺนทาทยิ ณฺ ทายโก อนฺนทายโก-ยิกา ตุ ทาทา ณฺย เทยฺย อ อายฺโท พลโห ปฺรินฺทโห ณ ทาโย ทานทาโย ทายิ ยฺ ทานิ
ปฏฺิ-ทา	อ	ปฏฺิเท	ให้กลับ, ให้คืน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปริ-วิส	อ	ปริวิส	ให้/ถวาย/เลี้ยง อาหาร, อังคาส (คำเขมร)
นิ-ยต	ณ ฌย	นิยยาเท-ทย (ต>ท)	มอบให้, แลกเปลี่ยน (คัมภีร์ฝ่ายศาสนาแปลง ต เป็น ท ส่วนคัมภีร์ฝ่ายโลกียะไม่แปลงเป็น ท)
ปฏิ-ปท	ณ ฌย	ปฏิปาเท-ทย	มอบให้, จัดหาให้, จัดแจง, ให้สำเร็จ, บันดาล
โอ-??	ณ ฌย	โอโณเช-ชย	อุทิศ, ให้, ล้าง, ชำระ
ลก	อ	ลก	ได้ [อักษ. อลตถ (=อลถ) อลตถ์ (=อลถ) ภาวิส. ลจจติ ตัพ. ลทฐโพพ ต. ลทฐ ตู. ลทฐา ลทฐ ตู. ลทฐุ ฌย. ลพภา] ข พุทธโก สุตโก ฌย ลพโก ณ ลาโก ตี ลทฐิ
ปฏิ-ลก	อ	ปฏิลก	ได้เฉพาะ, กลับได้
วิท	อ	วิท	ได้, ประสบ; พิจารณา; ยินดี
จฺร	ณ ฌย	โจเร-รย	ลัก, ขโมย [อักษ. โจเรสิ โจเรสุ โจเรยิ โจเรยิสฺ] ตู โจเรตา ณ โจโร
เถน	ณ ฌย	เถเน-นย	ลัก, ขโมย
อว-หฺร	อ	อวหฺร	ลัก, ขโมย ณ อวหาโร

จับ รับ ถือ

คห	ณหา	คณหา	ถือเอา, จับ, รับ [วัต. คณหาติ คณหติ; คยหติ กัม. อักษ. อคณหิ คณหิ อคคเหสิ คณหิสฺ; อคาหยิ ฌย เหตุ. ภาวิส. คเหสสติ ตู. คเหตฺวา ตู. คเหตฺ] ฌวฺ คาทโก ฌย คยหฺ อ เคหฺ วิคคโห ณ คาโห ปตตคคาโห รชชुकคาโห รสมิคคาโห องกุสคาโห ฆริ ฌ คหณฺ คณหณฺ
อ-คห	ณหา	อुकคณหา	หยิบ, หยิบขึ้น, ยกขึ้น [ตู. อुकคเหตฺวา; อุกคหาเปตฺวา เหตุ.]
ป-คห	อ ฌหา	ปคคห ปคคณหา	ถือ, จับ, ประคอง, ยกย่อง, สนับสนุน, อุดหนุน [ตู. ปคคยห] อ ปคคโห ฌ ปคคหณฺ
ปฏิ-คห	ณหา	ปฏิคคณหา	รับเฉพาะ, รับประเคน
อา-ทา	ย	อาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ตู. อาทาย อาทียิตฺวา อาทียิตฺวา #ปริยาทาย อาณ. อนุปาทียาโน (น-อุป-)] อ #อุปาทา
สํ-อา-ทา	ย	สมาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ตู. สมาทาย สมาทียิตฺวา]
สํ-อา-ทา	ณาเป เหตุ.	สมาทเป	ให้ถือเอา แปลให้เป็นกัตตุวาจก ในความหมายว่า 'ชักชวน' [ตู. สมาทเปตฺวา ต. สมาทปีโต] ฌวฺ สมาทปีโก
สํ-อา-ทย	เอ	สมาทเป (ย>ป)	ชักชวน [ตู. สมาทเปตฺวา ต. สมาทปีโต] ฌวฺ สมาทปีโก
อา-มส	อ	आमส	จับต้อง, ลูบคลำ [ต. आमग्ฐ]
ปรา-มส	อ	ปรามส	จับต้อง, ลูบคลำ, ยึดมั่น [ต. ปรามग्ฐ] ณ ปรามาส
จฺป	อ	จฺป	ถูกต้อง, สัมผัส [#วัต. อจฺปติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ผุส	อ	ผุส ผุสส	ถูกต้อง, สัมผัส [ต. ผุสฺฐํ ตฺ. ผุสฺฐํ] ณ ผุสโส
หน	อ		จรด, ชน, กระทบ [ตฺ. อาหจฺจ #อุปหจฺจ ปฏฺิหณฺณ อุหจฺจ ถอนขึ้น]
ส-ปฏิ-อิส	อ	สมปฏิจฉ	รับ, รับประทาน
ลา	อ	ลา	ถือเอา ณฺว มหฺลลโก
อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ			
อนุ-คห	ณฺหา	อนุคฺคณฺห-หา	อนุเคราะห์, ช่วยเหลือ
อุป-ถภิ	อ	อุปถมฺภ อุพฺถมฺภ	ช่วยเหลือ, ทำให้มั่นคง, อุดหนุน, อุปถัมภ์, คำจุน, สนับสนุน [ตฺ. อุปฺถมฺภิตฺวา]
ใส่เข้า เก็บ ถอน เอาออก			
ป-ชิป	อ	ปฺกชิป	ใส่, ใส่เข้า [ต. ปกฺชิตฺโต]
นิ-ชิป	อ	นิกฺชิป	เก็บ [ต. นิกฺชิตฺโต]
อา-วห	อ	อพฺพห	ถอน; นำมา [ตฺ. อพฺพห] ณ อาวาโท อาวาหฺ (มฺจฺคฺล) #วิวาหฺ (มฺจฺคฺล)
ปฏิ-สม	ณฺ ณฺย	ปฏิสฺสาม-มย	เก็บรักษา, ยึดครอง [#วัต. สํสามตฺวา] ยฺ ปฏิสฺสามนํ
ดึง ลาก จุด ยก			
นิ-กขฺม	อ	นิกฺกขฺม	ดึงออก, ลากออก
อา-กขฺม	อ	อากฺกขฺม	ดึงออก, ลากออก, จุด, ชัก
อฉิ อณฺฉ	อ	อณฺฉ	ดึง, ลาก, จุด, ชัก
อุ-ชิป	อ	อุกฺชิป	ยก, ยกขึ้น [ต. อุกฺชิตฺโต]
อา-รฺอุป	ณฺ ณฺย	อาโรเป-ปย	ยก, ยกขึ้น [ต. อาโรปีโต] ยฺ อาโรปนํ
วิ-โอ-รฺอุป	ณฺ ณฺย	โวโรเป-ปย	ยกลง, ปลงลง [วัต. (ชีวิตา) โวโรเปติ ปลงลงจากชีวิต =ฆ่า ต. โวโรปีโต] ยฺ โวโรปนํ
เหยียบยบ ทบ ตี ฆ่า ทำร้าย เปียดเปียน			
อา-กม	อ	อกฺกม	เหยียบยบ, ย่ำ [ต. อกฺกนฺโต]
มถ มตฺถ	อ	มถ มตฺถ มเถ	รวบกวาน, ทำให้วุ่นวาย, ย่ำยี
มทฺท	อ	มทฺท	เหยียบยบ, ย่ำ, ย่ำยี, ขย่ำ [ต. มตฺโต]
โอ-มทฺท	อ	โอมทฺท	เหยียบยบลง, ขย่มลง ...
ป-หฺร	อ	ปหฺร	ประหาร, ทบ, ตี (สิ่งมีชีวิต) [ต. ปหฺโต]
ปฺฤ	ย ณฺ ณฺย	ปฺฤถย โปเถ-ถย	ประหาร, ทบ, ตี [#วัต. นิโปเถติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
กฏ	ณ ฌย	โกฏเฐ-ฎย	ตอก, ต่ำ, ทุบ, บุ
โกฏฏ	อ ฌ ฌย	โกฏฏ โกฏเฐ-ฎย	ตอก, ต่ำ, ทุบ, บุ
ทุ	ณ ฌนา; นา	ทุโน ทุณา ทุนา	เบียดเบียน อ อุปทุทโว
हन	อ	हन	ฆ่า, เบียดเบียน, กำจัด [วัต. หนยญติ <i>กัม.</i> ; วจติ วจติ (<i>हन>วธ</i>); วจติ <i>เทต.</i> ; ฆาเตติ (<i>हन>ฆาต</i>); ฆาเตติ ฆาตยติ <i>เทต.</i> สัต. ฆาตเย <i>เทต.</i> ต. หโต ตุ. หนตวา วจิตวา ฆาเตตวา ฆตวา ตุ. หนตุ] ณิ ปาณฆาตี ปรูปฆาตี ณฺ ฆาตโก โคฆาตโก โจรฆาตโก หัสฆาตโก ตุ หนตา ฆฆตวา ฐ ฐ ญย ฆฆโณ ณ วจอ อนุปฆาโต ยุ อาฆาตนํ
हन	ย	หณญ	เบียดเบียน, กระทบกระทั่ง [วัต. หนยญติ <i>กัต.</i>]
หิสฺ	อ ฌ ฌย	หิสฺ หิสฺ-สย	เบียดเบียน ณฺ อหิสฺโก (<i>น-</i>)
ปีฬ	ณ ฌย	ปีฬ-ฬย	เบียดเบียน, บีบคั้น, ฆ่า
ฆฏ	ณ ฌย	ฆฏ-ฎย	เบียดเบียน, เบียดเสียด, รวมกัน
พาร	อ	พาร	ห้าม; ทำลาย, ฆ่า, เบียดเบียน อ อาพารโ
พุริ พธ	ณ ฌย	พุนเร-ธย	เบียดเบียน ณ ปลิวโพธ (<i>ปริ-</i>)
เหฐ	อ	เหฐ	เบียดเบียน, บีบคั้น [#วัต. วิเหฐติ]
ตุท	อ	ตุท	แทง, เสียบ; ชนะ, ครอบงำ, ทำอันตราย [วัต. #อภิตุทติ ต. #อภิตุโน]
วิธ	ย	วิธณ	แทง, เสียดแทง [ต. วิทโธ ตุ. วิทธา]
ปฎิ-วิธ	ย	ปฎิวิธณ	แทงตลอด [ต. ปฎิวิทโธ ตุ. ปฎิวิทธา]
รุช	ย	รุชช	แทง, เสียดแทง; เป็นโรค, เจ็บป่วย ณ โรโค
กฏ	ณ ฌย	โกฏเฐ-ฎย	ตี, ทูบ, เคาะ, ตัด, เกี้ยว, ปั่น
อา-กฏ	ณ ฌย	อาโกฏเฐ-ฎย	ตี (กลอง), ...
ทุส	ย	ทุสส	ไม่ชอบใจ, ทำลาย, ประทุษร้าย [ต. ทุสฺสฺ] ณ โทโส ปโทโส
อป-ราร	ย	อปรรณ	ประทุษร้าย, ฆิต
ฆ่า: ฆาเตติ วจติ (हन), หิสฺติ, มาเรติ ให้ตาย, ชีวิตา โวโรเปติ ปลงลงจากชีวิต, ปาณํ อติปาเตติ ยังชีวิตให้ตกลง, ชีวิตกขยํ ปาเปติ/ปาปิโต ให้ถึงความสิ้นชีวิต			
ตัด เจาะ ทำลาย แดก เลื่อม			
ลู	นา	ลูนานา	ตัด, เกี้ยว [ต. ลูโน] ยุ ลวนํ โลณํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
กนต	อ	กนต	ตัด, ผ่า, เชือด, ควัก; กรอด้าย, ปั่นด้าย
ผล ผฬ	ณ ฌย	ผาเล-ลย	ตัด, ผ่า
เว	อ	วย วาย	กรอด้าย; ให้เที่ยวห่างไป; สรรเสริญ; สำรวม ณ วายู วาโย ตนตวาโย
กุต	อ	กุต	ตัด, ต่ำ ...
จ	นา	จนา	กำจัด, ทำลาย
จัส	ณ ฌย	จเส-สย	กำจัด, ทำลาย
ทุต	ณ ฌย	ทุเส-สย	กำจัด, ทำลาย, ประทุษร้าย ณ คุลทุสโก คุฎิทุสโก
ทล	อ ฌ ฌย	ทล ทาเล-ลย	ทำลาย, แดก [#วัต. ปทาเลติ]
ภิท	อ	ภินท	ทำลาย, ต่อย, ตัด <i>สภมม.</i> [ต. ภินโน] ตุ เกตตทา
ภิท	ย	ภิชช	แตก; ต่างกัน <i>อกมม.</i> [ต. ภินโน #วัต. ปภิชชติ] อ #ปฏิสมภิทา ณ เภโท สีสเภโท
ผล	อ	ผล	แตกสลาย; ทำลาย; สำเร็จ, เผล็ดผล
มุลล	อ	มุลล	บาน, เผยออก, แดก, ทำลาย, สลาย [ต. มุลลิตโต]
มุญ	อ ฌ ฌย	มุญ โผญ-ญย	บาน, เผยออก, แดก, ทำลาย, สลาย; สะบัด, ปรบ [ต. มุลโล] ยุ โผญนํ ปรบ(มือ)
ภณช	อ	ภณช	หัก, ผ่า, ทำลาย [ต. ภคโค ภญฺโญ] ณ ภคโค ภงโค
ภช	อ	ภช	แบ่ง, จำแนก; คบ, เสพ ณ ภาคโย ณ สวีภาโค ติ ภตติ วิภตติ ยุ ภชนํ
ภาช	ณ ฌย	ภาช-ชย	แจก, จำแนก ณ ภาโค ติ วิภตติ
นส	ย	นสส	ฉิบหาย, พินาศ [วัต. นาสติ นาสยติ <i>เทต.</i> ต. นญฺโญ; นาสีโต <i>เทตักัม.</i>] ณ คุปวินาสโก ณ วินาโส
ลี	อ ย	ลย ลาย ลีย	ละลาย, พินาศ, ย่อยยับ [วัต. #วิลียติ]
เฉ	อ	ฉว	ตัด, ฉีก, ขาด, ทำลาย [ต. ฉเววา]
ฉิท	อ	ฉินท	ตัด, บั่น, แบ่ง, ผ่า, ทอน, ชิง <i>สภมม.</i> [วัต. #สณฉินทติ ต. ฉินโน ต. อจฉินทอิ อ-ฉิท] ณิ สนฉิจฉเอที
อา-ฉิท	อ	อจฉินท	ตัด, ชิง <i>สภมม.</i> [ต. อจฉินโน ต. อจฉชช ออา-ฉิท-ย]
ส-อุ-ฉิท	อ	สมุจฉินท	ตัดขาด ... <i>สภมม.</i>
อุ-ฉิท	อ	อุจฉินท	ตัด, ขจัด <i>สภมม.</i> [วัต. อุจฉชชติ <i>กัม.</i> ต. อุจฉญฺโญ 'อันเขาทั้ง, อันเป็นแดน']
ฉิท	ย	ฉิชช	ขาด, ทะลุ, แดก, สลาย <i>อกมม.</i> [วัต. #ปจฉิชช ต. ฉินโน] อ ฉิททํ ชอง ฉิทท ณ ฉเอโท #ปริจฉเอโท สมุจฉเอโท ยุ ฉิชชน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ฉิท	ณ ฌย	ฉิทเท-ทย	เจาะ, เป็นรู, เป็นโพรง
เฉท	ณ ฌย	เฉทเท-ทย	ตัด, ผ่า ... ยุ เฉทน์
ชี	ย	ชีย	สิ้น, เสื่อม, หหมด; อยู่, อาศัย [วัด. เขเปติ <i>เหตุ. ต. ชีโณ</i>] ณ ขโย ปริภุชโย ธนภุชโย
ชุด ไถ ไส			
กส	อ	กส กสส	ไถ, เสือก, ไส [วัด. กสาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i>] ต. กฏโฐ ณ ว กสโก กสสโก อิ กสิ
ขน	อ	ขน	ขุด, เจาะ, ไส [วัด. ขนาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i>] ต. ขโต กวิ #สงโข (สั-) ตุ ขตตา
ตจฉ	อ	ตจฉ	ถาก, ไส, ทำให้บาง ณ ว ตจฉโก
ลิข	อ	ลิข	เขียน; ทำให้บาง (กลึง, ขัด, ขูด)
คต งอ			
อิฬข	อ	อิฬข	ไหว, ห้วนไหว, งอ, คู้เข้า [#วัด. สมมิชติ, สมมิชติ]
กฏ	อ	กฏ	คด, โค้ง, งอ, โกง, บิด, ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ภุช	อ	ภุช	คด, งอ, (ง) ขด [ดู. #อาภุชิตวา (นัง) คู้(บัลลังก์)]
ครอบงำ กตชี			
อภิ-ภู	อ	อภิว	ครอบงำ [ต. อภิวโต ต. อภิวุย กวิ อภิว #สหพภิว]
ป-สท	อ ย	ปสท ปสทยท กงข	กตชี, ช่มเหลง [ดู. ปสทยท] ณ ย ปสทยโท
สำเร็จ			
กปป	อ ณ ฌย	กปป กปเป-ปย	สำเร็จ, กำหนด, ถึง, บรรลุ; ทำ, คิด, นึก... ; ตัด, โกง
ตีร	ณ ฌย	ตีเร-รย	ทำ(การงาน)สำเร็จ ยุ สนตีรณั
สิธ	ย	สิชฉ	สำเร็จ [ต. สิทธิ]
สาธ	อ ย	สาธ สาธย	สำเร็จ [วัด. สาธติ <i>เหตุ.</i>]
สั-อิธ	ย	สมิฉฉ	สำเร็จ ติ สมิทธิ
สั-ปท	ย	สมปชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัด. สมปาเทติ <i>เหตุ. ต.</i> สมปโต สมปนโน; สมปาทีโต <i>เหตุกัม.</i>] อ สมปทา ติ สมปตติ
นิ-ฐา	อ	นิฐฐา	ตั้ง, ตั้งลง, สำเร็จ, จบ [ต. นิฐฐิต]
นิ-ปท	ย	นิปปชช นิปปชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัด. นิปปาเทติ <i>เหตุ. ต.</i> นิปปนโน นิปปนโน]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			ติ นิปตติ นิพตติ
อว-โส	ย	อวสย	จบลง, สำเร็จลง, สิ้นสุดลง [ต. อวสโต #วัต. ปรีโยสาเปติ เหตุ.] ณ อวสาโย ยุ อวसानํ โอสานํ ปรีโยसानํ

เจริญ สว่าง รุ่งเรือง มั่นคง

วฑฒ	อ	วฑฒ	เจริญ, งอกงาม, เติบโต, เพิ่มขึ้น [วัต. วฑฒเตติ เหตุ. ตู. วฑฒเตควา เหตุ. ต. วฑฒโต] ติ วฑฒติ
รุจ	อ	โรจ	รุ่งเรือง, งดงาม [#วัต. วิโรจติ] อิ รุจจิ ชมมรุจจิ ยุ โรจโน วิโรจโน
ชุต	อ ฌ ฌย	โชต โชเต-ตย	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง ยุ โชตโน
ทีป	ย	ทีปุป	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง; ร้อน, ไหม้ [#ต. อาทิตโต] ณ ทีโป ปทีโป ประทีป, โคมไฟ ทีโป ทวีป ติ ทิตติ ความสว่าง รุ่งเรือง
ภา	อ	ภา ภาย	สว่าง, รุ่งเรือง, แจ่มแจ้ง [#วัต. วิภาติ วิภายติ ปภาติ ปฎิภาติ ต. วิภาโต] กวิ #ปภา
ภู	ณ... ณปย เหตุ.	ภาเว-วย ภาวาเป-ปย	(ทำให้)เจริญ-มี-เป็น, อบรม(จิต) [ต. ภาวิต เหตุกัม.]
ภาส	อ	ภาส	สว่าง, รุ่งเรือง; พุด ยุ ภาสโน
ชล	อ	ชล	สว่าง, รุ่งเรือง, บริบูรณ์; คม; ห้วนไหว [วัต. (อคฺคิ) ชาเลติ เหตุ. #(อคฺคิ) ปชชลติ]
พห	อ	พห	เจริญ, มั่นคง [ต. พหุโห]
ผายี	อ	ผาย	เจริญ, เพิ่ม [ต. ผาโต ผิตโต] ยุ เผโณ ติ ผาติ
ถิร	อ	ถิร	มั่นคง

กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ สักการะ

วณฑ	อ	วณฑ	ไหว้ ณฺว วณฑโก ยุ วณฑนํ
อภิ-วที	ณ ฌย	อภิวาเท-ทย	กราบไหว้, อภิวาท, สรรเสริญ
นมสฺส	อ	นมสฺส	น้อมไหว้
วิ-อติ-นม	ณ ฌย	วิตินาเม-มย	(ยังกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษ, ให้เวลาผ่านไป เหตุ.
นม	อ	นม	น้อม, นอบน้อม
โอ-นม	อ	โอนม	น้อมลง, ก้มลง [วัต. โอนมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. โอนโต]
อุป-นม	ณ ฌย	อุปนาเม-มย	น้อมเข้าไป, นำเข้าไป, น้อมถวาย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
มาน	อ ฌ ฌย	มาน มาเน-นย	บุชา, นั้บถือ อ มาโน ความถือตัว ยู มานนั มานนา
ปุช	ฌ ฌย	ปุเช-ชย	บุชา ฌนุ อัจริยปุชโก ปติปุชิกา (อิตถิ) อ ปุชา
อป-จาย	อ	อปจาย	บุชา, นั้บถือ, เคารพ ฌิ อปจายี วุฑฒาปจายี ติ อปจิติ ยู อปจายนั อปจายนา
ยช	อ	ยช	บุชา, บุชาเทพ, เช่นสรวง [ต. ยัญญู] ฌ ยาโค ยู ยชนั
หุ	อ	หุ ชุโ (เทวภาวะ)	บุชา (หุหุ>ชุหุ>ชุโ) ยู หวนั #อาหุนั
สั-กร	โ	สกกโร	ทำโดยดี, สักการะ [ต. สกกจจ #อธิกิจจ]
ครุ-กร	โ	ครุกรโร	ทำให้หนัก, เคารพ

เกิด อุปัตติ

ชน	ย	ชาย	เกิด [ต. ชาโต ตู. ชนิตวา; ชเนตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ) กวิ อตรโซ กมโซ วาริโซ อณโซ ชลโซ อนุโซ ทวิโซ อ ชโน ฌนุ ชนโก ชนิกา ตู ชนตุ (แจกอย่าง ครุ) ติ ชาติ
วิ-ชน	ย	วิชาย	คลอด (ลูก) [ต. วิชาโต กัต. (ซึ่ง)]
สั-ชน	ย	สณชาย	เกิด, เกิดพร้อม, เกิดดี, เกิดเอง [ต. สณชาโต]
สู	อ ย	สู สูย	คลอด (ลูก), ให้เกิด, เกิด, ประสูติ [#วัต. ปสวติ ต. ปสูโต]
อณช	อ	อณช	ออก (ไข่)
อุ-ปท	ย	อุปปชช	เกิดขึ้น [วัต. อุปปาเทติ เหตุ. อัช. อุทปาติ อุ-ท-อ-ปท-ย-อิ ต. อุปปโน; อุปปาติโต เหตุกัม. ต. อุปปชช] ตู อุปปชชตา ฌ อุปปาโท ติ อุปปตติ ยู อุปปชชนั
อุ-ปท	ย	อุปปชช	เกิดขึ้น, ปรากฏขึ้น, เข้าถึง [วัต. อุปปชชเร (=อุปปชชนติ ใช้ในคาถา)] ยู อุปปชชนั
นิ-วตตุ	อ	นิพพตต	เกิด, บังเกิด [วัต. นิพพตตติ; นิพพตเตติ เหตุ. อัช. นิพพตติ ต. นิพพตโต ตู. นิพพตติตวา; นิพพตเตตวา เหตุ.]
สั-ญ	อ	สมภว	เกิด, ปรากฏ; มีอยู่, เป็นอยู่; เจริญ อ สมภโว ยู สมภวานั

เกิด: ปฏิสนธิ คณหาติ ถือปฏิสนธิ

มี เป็น

กิริยา 'มี' ในภาษาบาลี เป็นอกรรมกิริยา

ภู	อ	ภว	มี, เป็น [อนิย. ภวานิโย ต. ภูโต; ภาวิโต เหตุกัม. ตู. ภวิตวา; ภาเวตวา เหตุ.] กวิ สยภู สมมภู สพพากิภู อภิภู ฌ วิภาวี ตู ภวิตา #อภิภิตา อ ภโว ปภโว อตตสมภโว ฌ ภาโว วิภโว ติ สมภูติ วิภูติ ยู ภวานั ภาวนา
หุ	อ	โ	มี, เป็น [อัช. อโหสิ อเหสุ; ตู. หุตวา สมานกาล.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-หุ	อ	ปโท	เพียงพอ, มีพอ, มีมาก 'มีทั่ว'; เจริญ [วัต. นปโปหิตี (น-) ต. ปหุโต ปหุโต] อ ปหุโก (ก สกัถะ) ยู ปโหนโก (ก สกัถะ)
อส	อ	*	มี, เป็น [วัต. อตถิ สนติ; อสิ อตถ; อมฺหิ อสมฺหิ; อมฺห อสม ปัญ. อตถุ สนฺตุ; อาหิ อจจ อตถ; อมฺหิ อมฺห หิย. อาสิตถ สัต. อสส อสสุ อสสุ; อสส อสสธ; อสส อสสาม; สียา สียุ; สียํ อัช. อาสิ อาสุ; อาสิ อาสิตถ; อาสิ อาสิมหา]
วิห	ย	วิชช	มี [#วัต. สวิชชติ]

เป็น ตาย แก่

ชีวิ	อ	ชีวิ	เป็นอยู่, มีชีวิตอยู่ [ต. ชีวิตํ ชีวิต] ณี ฌมฺมชีวี ข ทุขุชีวี สุชีวี
อา-สส	อ	อสสส	หายใจ [#วัต. ปสสสติ]
มร	อ	มร	ตาย [วัต. มียยติ มียติ (มร>มียย มีย); มาเรติ เหตุ. ให้ตาย=ฆ่า มาน. มียยมาโน มียมาโน ต. มโต; มาริตโต มารูปิตโต เหตุกัม.] ญวฺ หตฺถิมารโก ฌ มาโร ยู มรณํ
จ	อ	จว	เคลื่อน, ตาย [ต. จุโต] ติ จุติ ยู จวนํ
ชีร	อ	ชีร	เก่า, แก่, คร่ำคร่า [ต. ชินฺโน] อ ชรา

ตาย: กาลํ กโรติ, กาลกโต ทำกาละ, ชีวิตกฺขยํ ปาปฺพณาติ ถึงความสิ้นชีวิต

เกลี้ย โปรย หว่าน กระจาย

ผุ	นา	ผุณา	ผิด, โปรย, รอย
วป	อ	วป	หว่าน, ปลูก; ทอ; โคนศึระะ [ต. วุตโต] ญวฺ วาปโก ฌย วปโป ฌ วาโป ยู วปนํ
รูป	ณ ฌย	โรเป-ปย	หว่าน, ปลูก; ยก [ต. โรปีโต] ยู โรปนํ
กิริ	อ	กิริ	เรียราย, เกลี้ย, โปรย, เกลื้อน [ต. กิณฺโณ #ปกิณฺโณ]
สํ-กิริ	อ	สงฺกิริ	เรียราย, เกลี้ย, ... ปะปน [ต. สงฺกิณฺโณ]
สํ-กิริท	อ	สมฺกิริท	เรียราย, ปะปน, เกลื้อนกล่น [ต. สมฺกิริทโน]
โอ-กิริ	อ	โอกิริ	โปรยลง, หว่าน, ทำให้เรียราย
วิ-ป-กิริ	อ	วิปฺปกิริ	เกลื้อนกล่น, กระจัดกระจาย [#ต. ปกิณฺโณ]
สํ-สชช	อ	สํสชช	ปะปน, เจือปน, เกี่ยวข้อง, คลุกคลี อ สํสคฺโค ฌ สงฺโค

รด ราด เปียก แห้ง

วสฺส	อ	วสฺส	(ฝน) ตก, รด, โปรย อ วสฺสํ วสฺโส ติ วุฏฺฐิ
อติ-วสฺส	อ	อติวสฺส	รั่ว

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ลิจ	อ	ลิจญ	รด, รัต, เท, ไหลออก ... [ต. สิตโต]
ป-ฆร	อ	ปฆร ปคฆร	รด, รัต, เท, ไหลออก, พรหม ... ยุ ปคฆรณั
สนท	อ	สนท	ไหลออก [#วัต. วิสสนทติ, อภิสนทติ] อ นิสสนโท
สุ	อ	สว	ไหลไป; ให้เกิดขึ้น; เป็นใหญ่
อณช	อ	อณช	หยอด, ทา, เจิม; ปราภฏ; เจือปน; เว้น
กิลท	ย	กิลทย กิลทช	เปียก, ชื้น, ชุ่ม, ชุ่มชื้น [ต. กิลินโน]
ติม	อ เณ ฌย	เตม เตเม-มย	เปียก, ชื้น, ชุ่ม, ชุ่มชื้น [ต. ตินโต]
มิเล	อ	มิลาย	เหี่ยวเฉา, อับแสง [ต. มิลาโต]
สุส	ย	สุสส	แห้ง, เหี่ยว, ผอม, ชุบซีด [ต. สุกโก สุกโฆ]
สุกข	อ	สุกข	แห้ง, ไม่สนใจ, ไม่ตั้งใจ [วัต. สุกขาเปติ เหตุ. ตาก(จีวร) ต. สุกโก สุกโฆ]
ห้าม ปิด กั้น บัง เปิด นุ่งห่ม			
วร	อ เณ ฌย	วร วาเร-รย วเร-รย	ปิด, กั้น [#วัต. อวารติ] ณย นิวารโย ทุนิวารโย
วิ-วร	อ เณ ฌย	วิวร วิวเร-รย	เปิด [วัต. วิวราเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ต. วิวโร
นิ-วร	เณ ฌย	นิวาเร-รย	ห้าม, กั้น ยุ นิวรณั นิวารณั #ทนต์วารณั
ปริ-วร	เณ ฌย	ปริวาเร-รย	กั้นรอบ, แวดล้อม [ต. ปริวุโต] ณ ปริวาโร
รฐ	อ เอ	รฐธ รฐธิ รฐธี รฐธะ รฐฐโ	ปิด, กั้น, ห้าม [ต. รฐโธ]
ถก	อ เณ ฌย	ถก ถก-กย	ปิด, กั้น, กระทบกระทั่ง
ฉท	เณ ฌย	ฉาท-ทย	มุง, บัง, ปิด กั้น, ปิดบัง [ต. ฉนโน #วัต. ปฏิฉทาเทติ]
อา-ฉท	เณ ฌย	อจฉาท-ทย	นุ่งห่ม, ปกปิด
นิ-วส	เณ ฌย	นิวาเส-สย	นุ่งห่ม [ต. นิวตโถ] ณ นิวาโส
ปริ-ธา	อ	ปริธา ปริทท	นุ่งห่ม
ป-อา-รอุป	อ	ปารูป	ห่ม ยุ ปารูปนั
ปิ-ธา	อ	ปิธา ปิทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [วัต. ปิททาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ปิททิตโต ปิททิตโต]
อปิ-ธา	อ	อปิธา อพิทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [ต. อพิททิตโต อพิททิตโต]
กุษช	อ	กุษช	คว่ำ, คว่ำลง, คว่ำหน้า, ก้มหน้า [#วัต. นิกกุษชติ]
อุ-กุษช	อ	อุกุษช	หงาย, หงายขึ้น

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
สำรวม ระวัง			
สํ-วร	อ ฌ ฌย	สํวร สํเว-รย	สำรวม, ระวัง, ปิด, กั้น อ สํวโร ยู สํวรณํ
สํ-ยมุ	อ	สํยม สํยจฉ	สำรวม, ข่มอินทรีย์ [ต. สํยโต] อ สํยม สณญโม
ขมก ขภิ	อ	ขมก	ข่มไว้, ปิดกั้น, ขัดขวาง; คำจุน [#ต. วิกขมเกตวา] ณ #วิกขมโก ขมโก ไม้ค้ำ, ผู้ค้ำจุน ยู #วิกขมณํ
ผูก ร้อย ติด เย็บ			
พนธ	อ	พนธ	ผูก, พัน, มัด, รัศ [ต. พนฺโธ พทฺโธ]
สิ	ณฺ	สิโน	ผูก, พัน, รัศ
สํ-นท	ย	สํนยท	ผูก, สวม (เกราะ) [ต. สํนทโธ ต. สํนยท] ยู #อุปนยหนํ
เวฐ	อ ฌ ฌย	เวฐ เวฐฺ-ฐย	ผูก, พัน, รัศ [ต. เวฐฺตวา วัต. #นิพเพฐติ]
วู	ณา	วูณา	ร้อย
ลค	อ	ลค ลคค	ติด, ข้อง, เกี่ยวข้อง, แหวน, คล้อง [ต. ลคโค]
ลพิ	อ	ลมพ	เหนียว, แหวน, ห้อย, คล้อง [#วัต. วิลมพติ ยึดเหนียว, ห้อย ... อวลมพติ ฟังพา, ห้อย ...]
สข	ย	สขข	ติด, ข้อง, ไม่คล้อง [ต. สขฺฐฺ] ณ อุปสคโค
สิว	ย	สิพพ	เย็บ
ประดับ ตกแต่ง			
ปิลธิ	อ	ปิลนธ	ประดับ, ตกแต่ง
มทฺ	อ เอ	มณฺท มณฺเท	ประดับ, ตกแต่ง ยู มณฺทณํ
ภูส	อ ฌ ฌย	ภูส ภูเส-สย	ประดับ, ตกแต่ง ยู #วิภูสนํ
ปล่อย พัน			
มุจ	อ	มุจจ	ปล่อย, แก้, ถอด สกมม. [อฺช. โมจยิ ยฺอาคม ภวิส. โมกขติ ต. มุจฺโต ตฺ. โมเจตฺ #โอมุจโก]
มุจ	ย	มุจจ	หลุด, พัน อกมม. [ภวิส. โมกขติ ต. มุจฺโต] อ โมกโข วิโมกโข ติ วิมุตติ
อยู่ อาศัย			
วิ-ทร	อ	วิทร	อยู่, อาศัย ณํ สุขวิหารี ณ วิหาโร
วส	อ	วส	อยู่, อาศัย [ภวิส. วจฺจติ ตฺพ. วตถพพํ ต. วุตฺโถ] ณํ สวตถิวาสี ทิสาวาสี

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อิธิ-วส	อ		อยู่ทับ, อยู่อาศัย, สิง, สิงสถิตย์ [วัต. อิธิวาเสติ เหตุ. รับ (คำ/นิมนต์), อดกลั่น ต. อิธิวตฺถิ อธิวตฺถิ กัต. กัม. เหตุกัม.]
ปฐวิ-วส	อ	ปฐวิวส	อยู่, อาศัย
อา-วส	อ	อาวส	อาศัยอยู่, อยู่ครอง ณ อาวาโส #สวาโส ถ อาวาสโล
อิธิ-อา-วส	อ	อชฌาวส	อยู่ครอบครอง

ฉาบ ทา เปื้อน ย้อม

ลิป	อ	ลิป	ฉาบ, ทา, ลูบไล้
มกข	อ ณ ฌย	มกข มกเข-ขย	ทา, ลูบไล้, ลบหลู่
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	ย้อม, กำหนด [ต. รตฺโต] ยู รชนํ

เผา ไหม้ ต้ม หุง สุก

ปจ	อ	ปจ	หุง, ต้ม, ปิ้ง (อาหาร), เผา, ไหม้ สกมม. [วัต. ปจจติ กัม.; ปจาเปติ เหตุ. (ไม้)หุธิ มาน. ปจจมาโน กัม. ต. ปกโก] อ นิปโก ณ ปาโก
ปจ	ย	ปจจ	สุก สกมม. [ต. ปกโก] ณ วิปาโก ปริปาโก
ตป	อ ย ณ ฌย	ตป ตปป ตปเป-ปย	ร้อน, เราร้อน, เผา; อิ่ม, เอบอิม [ต. ตตฺโต] ณิ อาตานิ อ อาตโป ณ อาตานิ อาตโป
ตป	อ	ตป	สะดุ้ง, กลัว; เป็นใหญ่ [วัต. #อตุตตปติ โอตตปตติ] อ โอตตปตปิ
ฌป	อ ณ ฌย	ฌป ฌาเป-ปย	เผา, ไหม้ [วัต. ฌาเปติ กัต. เหตุกัต. ต. ฌตฺโต ฌาโม; ฌาปีโต เหตุกัม. ตู. ฌาเปตวา กัต. เหตุ กัต.]
ฌม	อ เอ	ฌม ฌาย (เอ>อาย)	เผา, ไหม้, เราร้อน, สว่าง; เฟ้ง, คืด [ต. ฌายิตวา]
ทท ทท	อ	ทท ทท	ไหม้, (อันไฟ) เผา [วัต. ททยหติ มาน. ททยหมาโน กัม. ต. ททฺโธ] ณฺว ฌวหาทโก ณ ปริฬาโท ยู #อาพาหนํ
ป-กุก	อ	ปกกุกฐ	เดือด, เดือดพล่าน [ต. ปกกุกฐฺโต]
วส	ณ ฌย	วาเส-สย	อบ, รม (ทำให้มีกลิ่นหอม) ณ วาโส

ชำระ กวาด ล้าง อาบ

ส-มชช	อ	สมมชช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด
ปริ-มชช	อ	ปริมชช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด, ลูบ, คลำ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
โธว	อ	โธว	ล้าง
ป-ชล	ณ ฌย	ปุกฺขาล-ลย	ล้าง, บ้วน (ปาก), ชำระ
ปฺลณ	อ	ปฺลณ ปฺลช	เช็ด, ถู, ชำระ, กวาด
สุธ	ย	สุขณ	หมดจด, บริสุทธิ์, สะอาด; ชำระ [วัด. โสธติ โสธยติ เหตุ. 'ให้หมดจด' โสธาเปติ โสธาปยติ เหตุ. 'ให้ชำระ' ต. สุทธิ; โสธิตี เหตุกัมม. 'ให้หมดจด'] ติ สุทธิ #วิสุทธิ ยฺ สุขณณิ
สุจ	อ เอ	สุจ สุเจ	สะอาด, หมดจด; แสดง, ไป, เป็นไป ณ โสโก ยฺ โสจณิ
ปุ	อ นา	ปว ปฺนา	ชำระ, สะอาด, หมดจด ณฺ ปาวโก
นฺหา นฺหา	ย	นฺหาย นฺหาย	อาบ [วัด. นฺหาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ยฺ นฺหานิ
ขฺส	อ	ขฺส	สี, ถู, บด

เชือกถือ เลื่อมใส ผ่องใส เศร้าหมอง ชุ่นมัว

สฺ-ธา	อ	สนฺธา สทฺท	เลื่อมใส, เชือกถือ; เชื่อมต่อ อฺ สนฺธิ
ป-สท	อ	ปสฺส	ไม่มีมลทิน, หมดจด, ผ่องใส [วัด. ปสาเทติ เหตุ. ต. ปสนฺโน]
ป-สท	ณ ฌย	ปสาเท-ทย	ยินดี, เลื่อมใส [วัด. ปสาเท-ทยติ กัด. เหตุกัต.] ณ ปสาโท
โอ-กปฺป	อ	โอกปฺป	จัดแจง; ทำให้สำเร็จ; ไว้ใจ, เชือกถือ ยฺ โอ(ก)กปฺปนา
เท	อ	ทย	รักษา, ป้องกัน; หลับ; ชำระ; ดูหมิ่น [#วัด. นิทฺทายติ โวทฺทายติ ตฺ. ปรีโยทาเปตฺวา] อ ทฺยา #นิทฺทา ยฺ #โวทฺทานิ โวทฺทปฺนิ
กิลิส	ย	กิลิสฺส	เศร้าหมอง, เบียดเบียน, แผลผา [ต. กิลิสฺส]
ลฺลิต	อ	ลฺลิต	เศร้าหมอง, ชุ่นมัว, เบียดเบียน, เตือดร้อน

รักษา คุ่มครอง เลี้ยง

รกฺช	อ	รกฺช	รักษา ณิ วาจาณฺรกกฺชี ณฺ รกฺชโก-ชิกา #อารกฺชโก วัสฺนาณฺรกกฺชี ตฺ รกฺชิตา ขฺ ทฺรกกฺชโย ยฺ รกฺชณิ
ปาล		ปาเล-ลย	รักษา ณฺ ปาลโก โคปาลโก ธนปาลโก ปเวณิปาลโก ตฺ ปาลยิตา ณ ทฺวารปาลโ อฺยฺยานปาลโ
กิต	ณ	ตฺกิตฺถ (เทวภาว)	รักษาโรค, เยียวยา; รั้ง; ประรณนา; อยู่; สงสัย (กิต>กิต>กิต>ตฺกิต>ตฺกิต) (แปลงเพราะ ณ บัง.) อ #วิกิตฺถ
คฺอุป	อ	โคป	คุ่มครอง, ปกครอง, รักษา [ต. คฺคฺตฺโต] ณฺ สุสานโคปโก ณ โคโป ตฺ คฺคฺตฺติ อินฺทฺริยคฺคฺตฺติ
ภร	อ	ภร	เลี้ยงดู; นำไป [ต. ภโต-ภฺ โภจ] ตฺ ภตฺตา ขฺ ทฺพฺภโร สุภโร ณฺย ภาริโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			อ มาตาเปติภโร อตตภโร ติ ภติ ยุ ภรณ์
ปุต	อ ย ณา ณ ณย	ปุต ปุตส ปุตสนา โปเส-สย	เลี้ยงดู ณฺ มาตุโปสโก
ชคค	อ	ชคค	ประคอง, ประคับประคอง, ปฏิบัติ, ซ่อมแซม [#วัต. ปฏิชคคติ] ณฺ วิหารปฏิชคคโก
ชนะ แพ้			
ชิ	อ	เช ชย	ชนะ [ตวานตฺ. ชิตวา ตาวี. #วิชิตาวี ต. ชิตฺ ตฺ. ชิตวา] กฺวิ มารชิ ตุ เซตา อ ชโย วิชโย ยุ ชยน์
ชิ	นา	ชีนา	ชนะ [อฺช. อชินิ #ปฏิชีนาติ ตฺ. ชินิตวา เซตวา]
ปรา-ชิ	อ	ปราเช ปราชย	แพ้ [ต. ปราชิตฺ] อ ปราชโย
ยุร	อ ย	โยธ ยุชฌ	รบ, สู้ [ต. ยุทฺธโร #ปยุทฺธโร] ตุ ยุชฌิตา
เล่น			
กีฬ	อ	กีฬ	เล่น ณฺ สหปัสสุกีฬโก
ทิว	ย	ทิพฺพ	เล่น อ เทโว
กุมาร	อ ณ ณย	กุมาร กุมารเร-รย	เล่น อ กุมารโร กุมารโก
แสวงหา			
คเวส	อ ณ ณย	คเวส คเวเส-สย	แสวงหา, ค้นหา ณิ ปารคเวสี
อิส	อ	เอส	แสวงหา, ค้นหา [#วัต. ปริเยสติ <i>ปริ-ยุ-อิส</i>] ยุ เอสนา อนสนา เอสนํ อนสนนํ
อาจ สามารถ กล้า กลัว			
สกก	โอ	สกก	อาจ [ณฺย. สกกา]
สกก	อุณา	สกกุณา	อาจ [สฺต. สกกุณฺณย อฺช. อสกชิ ภวิส . สกขิสฺสติ กาล. อสกขิสฺส ตฺ. สกกุณฺณิตวา]
วิ-สห	อ	วิสห	อาจ, กล้าหาญ, ปฏิญญา [#วัต. อฺสฺสหติ]
ภี	อ	ภาย	กลัว [ต. ภีโต ตฺ. ภายิตวา] ณ ภยฺ เภรวโ รฺ ภีรฺ ภีรฺโก
ภีติ	อ	ภีติ	กลัว [วัต. ภีติเปติ <i>เทตฺ.</i>] ยุ ภีติ
ภมภ	อ	ภมภ	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว
วิซี	อ ย	วิช เวช วิชช	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว [#วัต. สฺเวชติ สฺวิชชติ อฺพพิชชติ]
อุ-สกี	อ	อุสฺสกก	กลัว, หวาดกลัว [#วัต. ปริสฺกกติ]
ตส	ย	ตสส	กลัว, หวาดกลัว, สะดุ้งกลัว ณ ตาโส

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปริ-อิ	อ		กำหนด [ต. ปริจจ]
นิ-ยม	อ	นิยม นิยจจ	ตัดสิน, วินิจฉัย, กำหนด; ประพฤติ [ต. นิยโต] อ #วินิจฉัยโย
ส-ชา	อ		หมายเอา [ต. สนธาย ใช้เป็นกิริยาวิเศษนะ]
สงบ สัจด์ หลีกเร้น			
สมุ	อ ย	สม สมม	สงบ, ระงับ, ทำความเพียร [ต. สนโต #วัต. วุปลสมมติ วิ-อุป-สม เหตุ.] ติ สนติ ยุ สมโนณ กลหุปสมนั
ปฏิบัติ-ป-สมภ	อ	ปฏิบัติสมภ ปฏิปปส สมภ	สงบ, ระงับ
วิ-วิจ	อ ย	วิวิจ วิวิจจ	สัจด์, โดดเดี่ยว, ปลีกออก [ต. วิวิตโต ต. วิวิจจ] ณ วิเวโก
ป-อม	อ		สัจด์ [ต. ปนโต]
ลี	ย นา	ลีย ลีนา	แอบ, ซ่อน, หลีกเร้น; ติดอยู่; รวมกัน [ต. ลีโน #วัต. นิลีนาติ สลลีนาติ ปฏิสลลีนาติ ลียติ นิลียติ ต. สลลีโน ต. ลียิตวา] อ อาลัย
สืบต่อ, พยายาม			
ขมฺ ขมฺ	ณ ณย	ขมฺ-ณย ขมฺ-ณย	สืบต่อ, พยายาม, หมั่น, อุตสาหะ
อา-รภ	อ ย	อารภ อารพภ	ปรารภ, (กล่าวถึง, ตั้งต้น, ดำริ), ทำ, เริ่ม, ลงมือ, พยายาม [ต. อารทโธ #อจจารทโธ ต. อารพภ อารทธ ต. อารทฐั]
อุ-สท	อ	อุสสท	พยายาม; อดทนยิ่งขึ้นไป ณ อุสสาโท
วាយม	อ	วายม	พยายาม
ตท	อ	ตท	เกียจคร้าน, ประมาท, ไม่เอื้อเฟื้อ, เบียดเบียน
อดทน			
ขม	อ	ขม	อดทน, อดโทษ, ควร, ชอบ [วัต. ขมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขมาปีโต เหตุกัม. (ไม่วุทธิ)] อ โอวาทกขโม วจนกขโม ติ ขนติ
สท	อ ย ณ ณย	สท สยท สเท-หย	อดทน, อดกลั้น ยุ สหนั
ติช	ข	ติติกข (เทวมาวะ)	อดทน; ผูก, ร้อย (ติช>ติช>ติติช>ติติก) (แปลงเพราะ ข ปัจ.) อ ติติกขา
โก่ง หลอก ลวง			
มริส	ณ ณย	มริเส-สย	อดทน, อดกลั้น, บึกบึน, ทนทาน, มั่นคง
กุฏ	อ	กุฏ	คด, โค้ง, งอ, โก่ง, บิด, ตัด, เกี้ยว, ปั่น

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเนียงอื่นๆ ...
วณจ	ณ ฌย	วณเจ-จย	เกลี้ยกล่อม, หลอกลวง
กุห	ณ ฌย	กุเห-หย	โกง, ล่อลวง, ให้พิศวง ณฺว กุหโก
สฐ	อ	สฐ	ล่อลวง, ฉ้อโกง; ฆ่า; เศร้าหมอง
บวช สีก			
ป-วช	อ	ปพพช	ไป, ออกไป, บวช [อช . #อนุปพพช <i>บวชตาม</i> ; ปพพชเชสี <i>เหตุ</i> .] ณฺย ปพพชชา
อุ-ป-วช	อ	อุปพพช	สีก [อช . อุปพพชเชสี <i>เหตุ</i> .]
วิ-ภม	อ	วิพภม	หันกลับ, หมุนกลับ, หมุนผิด, สีก, ลาสีกขา [ต . วิพภนโต]
จูบ กอด			
จุมพ	อ	จุมพ	จูบ, จุมพิต [# วัต . ปริจุมพติ]
อา-ลึงค	อ	อาลึงค	กอด
สช	อ	สช	กอด
ป่วย ไข้			
กิลม	อ	กิลม	ลำบาก, เหน็ดเหนื่อย, ซอกซำ, เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต . กิลนโต]
คิเล	อ	คิลย	เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต . คิลาโน]
ไอ จาม อาเจียน			
ชิป	อ	ชิป	ไอ, จาม; ทิ้ง [วัต . ชิปาเปติ <i>เหตุ</i> . (<i>ไม่วุทธิ</i>)] ต . ชิโตโต]
กาส	อ	กาส	ไอ, กระแอม
วมุ	อ	วม	อาเจียน; คายออก
ปูลาด ท่วม คลุม			
ป-ณฺย	ณ ฌย	ปณฺญาเป-ณฺยเป	ปูลาด, ตั้งไว้, แต่งตั้ง, ฝัง, เก็บ; บัญญัติ (<i>วินัย</i>) [ต . ปณฺยตโต] ติ ปณฺยตติ
ถร	อ	ถร	ปูลาด
อา-ถร	อ	อตถร	ปูลาด, กราน (<i>กรู้น</i>) [ต . อตถโต]
โอ-ถร	อ	โอตถร	ปูลาด, ปกคลุม, ปิดบัง, ท่วมทับ
สฺ-ถร	อ	สนถร	ปู, ปูลาด
อธิ-โอ-ถร	อ	อชฺโณมถร อชฺโณมตถร	ท่วมทับ, ครอบงำ, ปกคลุม

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ประกอบ จัดแจง เตรียม			
ส-วิ-ธา/ทท	อ	สวิตท	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ
สชช	อ เณ ฌย	สชช สชเช-ชย	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ; สร้าง, ทำ [ต. สฏฐุ] ฐุ
ปฏิ-ยต	เณ ฌย	ปฏิยาเท-ทย (ต>ท)	ตกแต่ง, จัดแจง [ต. ปฏิยาทีโต ปฏิยตโต]
ยช	อ เณ ฌย	โยช โยเช-ชย	ผูก, ประกอบ, รวบรวม [วัด. ยชชติ กัม. #วัด. สโยเชติ ต. ยุตโต #ปยุตโต สมปยุตโต] ฌย โยคโค นิโยชโซ ฌ โยโค #อุปโยโค ยุ ยุณชนิ
ยช	อ	ยชช	ผูก, ประกอบ, รวบรวม; อุตสาหะ, พยายาม [#วัด. อนุยชชติ ต. อนุยชชโต]
ส-อนุ-อา-คม	อ		มา(ตาม)พร้อม(กัน), ประกอบ [ต. สมณนาโคโต อ>โอ>ว>น]
ถูกต้อง สมควร ชัดแย้ง ห้าม ค้าน			
กป	อ เอ	กปป กปเป	ควร, สมควร, อาจ, สามารถ, อาจมี, อาจเป็น
อรท	อ เณ ฌย	อรท อรเท-ทย	สมควร, เหมาะสม; บุษบา อ ปุชารโท
ส-อิ	อ	สเม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ต. สมจจ]
ยช	ย	ยชช	ตั้งใจ, ตั้งมั่น, มั่นคง; ควร, สมควร, ถูกต้อง, ใช้ได้ [ต. ยชชโต] ติ ยชชติ
วิ-รช	ย	วิรชฌ	คัดค้าน, ชัดแย้ง; ปราศ
ปฏิ-กุส	อ	ปฏิโกส	คัดค้าน; ด่าตอ
ปฏิ-สิจ	อ	ปฏิเสช	ห้าม, ปฏิเสช [#วัด. นิเสชติ] อ หิรินิเสโส
ปฏิ-ชป	อ	ปฏิชป	ห้าม, ปฏิเสช (คน, สิ่งของ) [ต. ปฏิชชิตโต]
ปฏิ-วท	อ	ปฏิพาท	ห้าม, ค้าน, นำไปเฉพาะ, นำกลับ
อื่นๆ			
ปุร	อ	ปุร	เต็ม [วัด. ปุเรติ เทต. ต. ปุเรตวา เทต. ต. ปุณโณ; ปุริโต เทต. กัม.] ยุ ปุริณิ
ทท	อ	ทท โทท	รีดน้ำนม; ให้เต็ม; ฆ่า; ทำลาย
ธม	อ	ธม	ทำเป่าให้มีเสียง, เป่าให้ดัง; ก่อไฟ, เป่าไฟ
วลช	อ	วลชช	บริโภค, ใช้สอย
เสว	อ	เสว	เสพ, ใช้สอย, คบหา; ยินดี ฌิ ปรทารูปเสวี ฌว เสวโก อ เสวา ยุ เสวนา ปรทารูปเสวนา เสวนิ
วิ-สส	อ	วิสส	คั่นเคย ฌ วิสสาโส
อฏฐ	เณ ฌย	อฏฐ-ฏฐ	อึดอัด, บีบคั้น

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
จณณ	ณ ฌย	จณณ-ณย	บด, ละเอียด, แผลก
วีช	ณ ฌย	วีช-ชย	พัด, โบก [มาน. พิชยมาโน]
อติ-มาน	ณ ฌย	อติมาน-นย	เย่อหยิ่ง, จองทอง อ อติมาโน ความ~ อี ตัท. อติมานี ผู้มี~
นฏ	ณ ฌย	นฏ นฏ-ภย	พ้อนรำ [ต. นจโจ นฏโฏ] ญจ นฏโก-กา
นจจ	อ	นจจ	พ้อนรำ
วิ-ลส	อ	วิลส	สวยงาม, เยื้องกราย, กรีดกราย
สุภ	อ	โสภ	งาม, สว่าง, รุ่งเรือง; เปียดเปียน ฌ นครโสภณียี ญ นครโสภนา (อิตถี)
ปุปผ	อ	ปุปผ	บาน อ ปุปผ
สัจิต	ณ ฌย	เจเต-ตย	ซื้อขาย; อุตสาหะ, พยายาม; แกล้ง (ภาษาเก่า), จงใจ, เจตนา [ต. สณจิจจ] ญจ เจตาปโก ญ เจตนา เจตาปน
ลิส	ย	ลิสฺส	เหลือ [#วัต. อวสิสฺสตี ต. อวสิฏฺฐ]
อุ-หท	อ	อุหท	ถ่ายอุจจาระรด
อุ-มิห	อ	อุมิห	ถ่ายปัสสาวะรด